

DU PONT ANALIZA PODUZEĆA ERICSSON NIKOLA TESLA D.D. I USPOREDBA S PODUZEĆIMA IZ EU

Omazić, Matea

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:035239>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-14**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**DU PONT ANALIZA PODUZEĆA ERICSSON
NIKOLA TESLA D.D. I USPOREDBA S
PODUZEĆIMA IZ EU**

Mentor:

doc. dr. sc. Slavko Šodan

Student:

Matea Omazić

Split, lipanj, 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	4
2. REGULATORNI OKVIR ZA FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE I TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ.....	7
2.1. Regulatorni okvir za financijsko izvještavanje.....	7
2.1.1. Razvrstavanje poduzetnika.....	7
2.1.2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja.....	8
2.1.3. Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI).....	9
2.1.4. Poslovne knjige.....	9
2.2. Temeljni financijski izvještaji.....	10
2.2.1. Bilanca.....	10
2.2.2. Račun dobiti i gubitka.....	12
2.2.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.....	13
2.2.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice.....	14
2.2.5. Izvještaj o novčanom toku.....	14
2.2.6. Bilješke uz financijska izvješća.....	15
3. TEHNIKE I POSTUPCI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	17
3.1. Horizontalna analiza.....	17
3.2. Vertikalna analiza.....	18
3.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja.....	18
3.3.1. Pokazatelji likvidnosti.....	19
3.3.2. Pokazatelji zaduženosti.....	20
3.3.3. Pokazatelji aktivnosti.....	22
3.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti.....	23
3.3.5. Pokazatelji profitabilnosti.....	23
3.3.6. Pokazatelji investiranja.....	24
3.4. Profitabilnost putem DuPont analize.....	26
4. PRIMJENA DU PONT ANALIZE PODUZEĆA ERICSSON NIKOLA TESLA D.D. I USPOREDBA S PODUZEĆIMA IZ EU.....	30
4.1. Opći podaci o poduzeću.....	30
4.2. DuPont analiza.....	30
4.2.1. Izračun DuPont pokazatelja za poduzeće Ericsson Nikola Tesla d.d.	31

4.2.2.	Izračun DuPont pokazatelja za poduzeće Inpakom A.E. Intracom Telecom.....	38
4.2.3.	Izračun DuPont pokazatelja za poduzeće Alcatel-Lucent Nederland B.V.....	40
4.2.4.	Izračun DuPont pokazatelja za poduzećem Kathrein Romania SRL	42
4.2.5.	Izračun DuPont pokazatelja za poduzeće Thrane & Thrane A/S.....	44
4.3.	Usporedba poduzeća Ericsson Nikola tesla d.d. sa poduzećima iz EU.....	47
5.	ZAKLJUČAK	49
	LITERATURA.....	50
	POPIS SLIKA	53
	POPIS TABLICA.....	53
	SAŽETAK.....	55
	SUMMARY	55

1. UVOD

Financijska analiza sastavlja se u svrhu pružanja potrebnih informacija zainteresiranim korisnicima. S jedne strane to su vlasnici, menadžeri i zaposlenici, dok se s druge strane nalaze banke i drugi vjerovnici, jedinice lokalne samouprave, država i drugi. Menadžeri su ti koji sastavljaju i objavljuju financijske izvještaje te ih prezentiraju vlasnicima i ostalim zainteresiranim korisnicima. Menadžment je zainteresiran da financijski izvještaji prikazuju rezultat njihovog uspješnog upravljanja poduzećem. U prvi plan najčešće ističu pozitivne rezultate u vidu rasta ostvarene dobiti, smanjenja obveza, rasta prodaje i slično. Promatrajući više uzastopnih razdoblja, stvara se potpunija slika ostvarenih rezultata, njihova usporedba tokom nekoliko godina poslovanja, te mogućnost poboljšanja poslovanja u budućim razdobljima. Financijske analize sastavljaju se na temelju financijskih izvještaja koje sadrže podatke i informacije o poslovanju poduzeća u proteklom obračunskom razdoblju. U pravilu, ovakvi podaci iskazuju se usporedno s podacima iz razdoblja koja mu prethode. Stručna i cjelovita analiza povijesnih podataka daje uvid o kvaliteti poslovanja poduzeća u proteklom periodu te na temelju toga, ovisno o interesu pojedinog korisnika, mogu donijeti adekvatne odluke vezane za buduće poslovanje poduzeća. Dakle, financijska analiza korisnicima omogućava uvid u sadašnje rezultate poslovanja, razvoj poslovanja tijekom određenog vremena te projekciju mogućeg razvoja u budućnosti s ciljem poboljšanja rezultata u budućem razdoblju. Financijska analiza prethodi procesu upravljanja i planiranja.

Jedan od bitnih modela pomoću kojeg se analizira poslovanje poduzeća je DuPont sustav pokazatelja. Rezultati ovakve analize pokazuju menadžerima na koje oblike imovine trebaju obratiti pozornost. Potrebni financijski izvještaji za provedbu DuPont analize su: bilanca i račun dobiti i gubitka.

Cilj ovoga rada je utvrditi rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitog kapitala, te usporediti dobivene rezultate sa poduzećima iste branše iz Europske unije (skr. EU). Također, cilj je utvrditi pozitivne i negativne trendove poslovanja poduzeća na temelju informacija iz godišnjih financijskih izvještaja te spoznati koji faktori najviše utječu na profitabilnosti promatranih poduzeća.

U 2010. godini djelatnosti proizvodnje računala i elektroničkih i optičkih proizvoda u EU ostvarivala je dodanu vrijednost koja je iznosila 77,7 milijardi eura. Prosječne plaće i

produktivnost rada po zaposleniku bili su iznad prosjeka prerađivačke industrije.¹ U Republici Hrvatskoj (skr. RH), koncentracija u ovoj djelatnosti je vrlo visoka. Djelatnost bilježi pretežito domaći kapital s udjelom od 77,51%, dok udio inozemnog kapitala iznosi 17,96%. Zabilježeno je da 15 poduzeća stvara 80% prihoda od kojih se najviše ističe poduzeće Ericsson Nikola Tesla d.d.d s udjelom od 33,19% ukupnih prihoda djelatnost u 2012. godini. Nakon njega ističe se poduzeće M SAN Grupa d.d. s udjelom od 22,70% ukupnih prihoda djelatnosti. Na temelju podataka iz razdoblja od 2010. do 2012. godine, profitabilnost ove djelatnosti ostvarivala je rast.² U 2010. godini vanjskotrgovinska razmjena djelatnosti proizvodnje računala, elektroničkih i optičkih proizvoda nije bila povoljna. Porast uvoza i izvoza povećao se u 2012. godini, te je izvoz bilježio veći rast od uvoza. Bruto dodana vrijednost porasla je u 2012. godini za 4,83% i iznosila je 1,46 milijardi kuna. Pokazateljem specijalizacije zabilježena je visoka intraindustrijska razmjena.³

U provedbi analize financijskih izvještaja korištene su standardne metode analize DuPont sustava pokazatelja. Analiza pomoću pokazatelja pokazuje uspješnost poslovanja poduzeća, stavljajući u odnos različite elemente koji se nalaze u financijskim izvještajima, te se kreiraju financijski pokazatelji. Pokazatelji se računaju prema odgovarajućoj formuli za svaki pokazatelj, a podaci koji su potrebni da se uvrste u formule nalaze se u bilanci i računu dobiti i gubitka (skr. RDG). Nakon što se dobije izračun pomoću formula, slijedi objašnjenje svakog izračunatog pokazatelja za navedena četiri razdoblja. Dalje slijedi grafički prikaz pomoću kojega se vizualno najbolje mogu vidjeti pozitivna i negativna kretanja tokom promatranog razdoblja.

Rad se sastoji od pet cjelina. U prvom dijelu rada, odnosno uvodu, definira se glavni problem istraživanja, zatim ciljevi i metode rada, te struktura rada.

U drugom dijelu rada obrađen je institucionalni okvir za sastavljanje financijskih izvještaja u Republici Hrvatskoj, te se daje osvrt na primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u RH. Drugi dio odnosi se i na objašnjenje temeljnih financijskih izvještaja, te teoretski osvrt na svrhu, ciljeve i potencijalne zainteresirane korisnike podataka iskazanih u financijskim izvještajima, kao i obveznike sastavljanja i objavljivanja financijskih izvještaja.

---

¹Ministarstvo gospodarstva (2014): Industrijska strategija Republike Hrvatske, Zagreb, str. 227.

²Ministarstvo gospodarstva (2014): Industrijska strategija Republike Hrvatske, Zagreb, str. 228.

³Ibidem, str. 229.

U trećem dijelu obrađene su tehnike i postupci analize financijskih izvještaja, navedenih DuPont pokazatelja, njihove glavne karakteristike i formule za izračun.

Četvrti, odnosno empirijski dio, odnosi se na primjenu analitičkih postupaka u ocjeni poslovanja poduzeća, analiziraju se dobiveni rezultati i prikazuju grafički. Dobiveni rezultati uspoređuju se sa poduzećima iz EU.

Peti dio rada odnosi se na zaključak, rezultat samog istraživanja.

U okviru rada provedena je analiza DuPont sustava pokazatelja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2011. do 2014. godine, te usporedba sa četiri odabrana poduzeća iz EU.

2. REGULATORNI OKVIR ZA FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE I TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

Zakon o računovodstvu uređuje računovodstvo poduzetnika, njihovo razvrstavanje i vođenje poslovnih knjiga. Također definira godišnje financijske izvještaje, standarde financijskog izvještavanja, tijela za donošenje tih standarda i ostale bitne aspekte od kojih će neki biti razrađeni u nastavku rada.⁴

2.1.Regulatorni okvir za financijsko izvještavanje

U Republici Hrvatskoj, zakonski okvir računovodstvenog izvještavanja definiran je:⁵

1. Zakonom o računovodstvu,
2. Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvješća,
3. Pravilniku o načinu vođenja Registra godišnjih financijskih izvješća,
4. Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (skr. MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (skr. MRS),
5. Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (skr. HSFI).

2.1.1. Razvrstavanje poduzetnika

Ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji, poduzetnici se razvrstavaju na mikro, male, srednje i velike poduzetnike.⁶

Pokazatelji na temelju kojih se razvrstavaju poduzetnici su:⁷

- iznos ukupne aktive,
- iznos prihoda,
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.

Mikro poduzetnici su oni koji ne prelaze granične pokazatelje u dva od tri navedena uvjeta:⁸

- ukupna aktiva 2.600.000,00 kuna,

⁴ Zakon o računovodstvu, pročišćeni tekst, (NN 78/15, 134/15), čl. 17.

⁵ Aljinović –Barać Ž.: Računovodstvo novčanih tijekova, skripta, Split, ak. God. 2011./2012. predavanje br.2. str.9

⁶ Zakon o računovodstvu, op.cit. čl. 5.

⁷ Ibidem

⁸ Ibidem

- prihodi 5.200.000,00 kuna,
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 10 radnika.

Mali poduzetnici oni koji nisu mikro poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje dva od navedena tri uvjeta:⁹

- ukupna aktiva 30.000.000,00 kuna,
- prihodi 60.000.000,00 kuna,
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 50 radnika.

Srednji poduzetnici su oni koji nisu ni mikro ni mali poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u dva od tri uvjeta:¹⁰

- ukupna aktiva 150.000.000,00 kuna,
- prihod 300.000.000,00 kuna,
- prosječan broj ranika tijekom poslovne godine - 250 radnika.

Novoosnovani poduzetnici i poduzetnici sa statusom promjenom razvrstavaju se u skladu sa gore navedenim uvjetima na temelju pokazatelja za razdoblje od datuma osnivanja, odnosno statusne promjene do kraja njihove prve poslovne godine, odnosno na zadnji radni dan tog razdoblja. Poduzetnici iz ovog stavka, za potrebe razvrstavanja, iznos prihoda preračunavaju na godišnju razinu.¹¹

Veliki poduzetnici su poduzetnici koji prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri navedena uvjeta koji su navedeni za srednje poduzetnike.¹²

2.1.2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) predstavlja računovodstvena pravila i načela koja se primjenjuju prilikom sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. Cilj HSFI je pružanje vanjskim korisnicima informacije koje su bitne za donošenje ekonomskih odluka, odnosno informacije o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poduzetnika. Obveznici HSFI su svi poduzetnici osim velikih financijskih institucija. Na osnovi HSFI revizori formiraju mišljenja o financijskim izvještajima koji

---

⁹ Zakon o računovodstvu, op.cit. čl. 5.

¹⁰ Ibidem

¹¹ Ibidem

¹² Ibidem

moraju biti u skladu sa HSFI.¹³ Ove standarde donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja i temelje se na domaćoj računovodstvenoj teoriji i praksi i Direktivi 2019/34 EU.¹⁴

2.1.3. Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI)

Međunarodni računovodstveni standardi kontinuirano se mijenjaju i nadopunjavaju, po potrebi neki se stavljaju van uporabe. Odnose se na pravila koja su dogovorena za pripremanje, priznavanje te prezentiranje računovodstvenih stavki od poslovnih subjekata. Nadopunjavaju ih Međunarodni standardi financijskog izvještavanja koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde. Odbor ima u cilju razvijati standarde koji koriste korisnici na svjetskim tržištima, kako bi im pomoglo pri donošenju poslovnih odluka. Europski parlament regulira MSFI. Obveznici primjene MSFI su veliki poduzetnici i poduzetnici čije su dionice ili dužnički vrijednosni papiri uvršteni ili se obavlja priprema za njihovo uvrštenje na organizirano tržište vrijednosnih papira.¹⁵

2.1.4. Poslovne knjige

Svaki poduzetnik dužan je voditi poslovne knjige po načelu dvojnog knjigovodstva. Poslovne knjige koje je dužan voditi poduzetnik su: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Dnevnik je knjiga u kojoj se nastale poslovne promjene u određenom razdoblju unose kronološki. Svaka poslovna promjena treba biti obilježena rednim brojem. Mora postojati usklađenost između dnevnika i glavne knjige. Glavna knjiga sastoji se od bilančnih i izvanbilančnih zapisa. U glavnu knjigu, poslovne promjene unose se po redoslijedu nastanka.¹⁶

Dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige čuvaju se najmanje jedanaest godina.¹⁷

---

¹³ Odbor za standarde financijskog izvještavanja:
http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjestavanja.pdf, str. 2. [23.08.2016.]

¹⁴ Odbor za standarde financijskog izvještavanja:
http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjestavanja.pdf, str.1. [23.08.2016.]

¹⁵Hanfa:
<http://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unardni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unardni%20standardi%20financijskog.pdf>, [23.08.2016.]

¹⁶ Zakon o računovodstvu, op.cit. čl. 12.

¹⁷ Zakon o računovodstvu, op.cit. čl.14.

2.2. Temeljni financijski izvještaji

Kako bi vanjske i unutarnje korisnike upoznali s poslovanjem poduzeća, sastavljaju se godišnji financijski izvještaji. Cilj financijskog izvještavanja je pružanje korisnicima realne i objektivne informacije o djelotvornosti poslovanja poduzeća. Ovakve informaciju su vrlo značajne velikom broju korisnika za donošenje poslovnih odluka.¹⁸

Informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća, kao i o uspješnosti poslovanja, temeljni je cilj financijskih izvještaja. Informirati korisnike podrazumijeva prezentirati im sve relevantne i pouzdane računovodstvene informacije u onom obliku koje su razumljive osobama kojima su namijenjene.¹⁹

Temeljni financijski izvještaji u RH su:²⁰

- bilanca (Izvještaj o financijskom položaju),
- račun dobiti i gubitka,
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
- izvještaj o novčanim tokovima,
- izvještaj o promjenama kapitala,
- bilješke uz financijske izvještaje.

2.2.1. Bilanca

Bilanca predstavlja sustani pregled imovine, kapitala i obveza na točno određeni dan, najčešće na kraju poslovne godine. Ona upućuje na financijske informacije na točno određeni dan, a ne za neko razdoblje.²¹ Sastoji se od aktive i pasive koje uvijek moraju biti izjednačene, odnosno imovina poduzeća uvijek mora biti u ravnoteži s kapitalom i obvezama poduzeća. Bilanca se smatra najvažnijim financijskim izvještajem.

Dugotrajna imovina odnosi se na stalnu ili fiksnu imovinu. To je onaj dio ukupne imovine poduzeća koji se postepeno pretvara u novac u razdoblju dužem od godinu dana.²² U dugotrajnu imovinu spada: zemljište, oprema i sve ostalo što ima vijek trajanja duži od godinu dana. Amortizacija se primjenjuje na svu dugotrajnu materijalnu imovinu osim zemljišta, jer

---

¹⁸Vujević, I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak, Split, str. 30.

¹⁹Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 33.

²⁰Zakon o računovodstvu, op.cit. čl. 19.

²¹Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit., str. 42.

²²Ibidem, str. 57.

se zemljište ne troši. Nabavna cijena umanjena za akumuliranu amortizaciju, predstavlja njenu knjigovodstvenu vrijednost.²³ Kratkotrajna imovina odnosi na tekuću ili obrtnu imovinu. To je imovina od koje se očekuje da će se pretvoriti u novac u razdoblju koje je kraće od godinu dana.

Imovina je „resurs“ koji se nalazi pod kontrolom poduzeća, proizlazi iz prošlih događaja i od nje se očekuju buduće ekonomske koristi.²⁴

Kratkotrajna imovina sastoji se od:²⁵

- novca (u banci i blagajni),
- potraživanja (od kupaca, od zaposlenih, od države i ostala potraživanja),
- financijske imovine (dani kratkoročni krediti, kupljeni vrijednosni papiri, dani depoziti i kaucije, ostala kratkotrajna ulaganja),
- zaliha (sirovine i materijali, proizvodnje, gotovi proizvodi, trgovačke robe).

Dugotrajna imovina sastoji se od:²⁶

- materijalne (zemljište, zgrade, šume, postrojenja i oprema, uredski i pogonski inventar, alati, vozila i slično),
- nematerijalne (osnivački izdaci, izdaci za istraživanje i razvoj, patenti, licence, goodwill, koncesije),
- financijske (dani krediti, depoziti i kaucije, dugotrajni depoziti kod banaka, vrijednosni papiri i ostala dugotrajna imovina),
- potraživanja (od povezanih društava, prodaja na kredit, ostala potraživanja).

Kapital predstavlja veličinu vlastitog kapitala poduzeća koji obuhvaća: vrijednost uloga pojedinačnih ulagača, vrijednost izdanih dionica, rezerve, neraspoređeni dobitak te ostalo neimenovano vlasništvo imovine. Vlasništvo poduzeća iskazuje se dioničkim kapitalom i kapitalom ostvarenim kroz poslovanje poduzeća. Dionički kapital označava vrijednost ukupnog broja dionica i predstavlja trajni izvor ukupnih sredstava dioničkog poduzeća, dok

---

²³ Kuvačić N. (2001): Poduzetnički projekt, treća promijenjena i dopunjena naklada, Split, str. 135.

²⁴ Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit., str. 53.

²⁵ Ibidem, str. 56

²⁶ Ibidem, str. 57

kapital ostvaren kroz poslovanje poduzeća predstavlja razliku između kumulirane dobiti poduzeća i poslovnih gubitaka te dividendi koje su podijeljene dioničarima.²⁷

Obveze također predstavljaju izvor financiranja. To su dugovi poduzeća proizašli iz prošlih događaja i za njihovo podmirenje se očekuje smanjenje resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi.²⁸ Prema roku dospijea, obveze se dijele na dugoročne i kratkoročne obveze. Dugoročne imaju rok dospijea duži od godinu dana, dok kratkoročne obveze imaju rok dospijea kraći od godinu dana.

Dugoročne obveze čine:²⁹

- obveze za primljene dugoročne financijske i robne zajmove,
- obveze za primljene dugoročne kredite banaka i drugih financijskih institucija
- obveze za emitirane dugoročne obveznice.

Kratkoročne obveze čine:³⁰

- obveze po vrijednosnim papirima (čekovi, mjenice, obveznice, komercijalni zapisi i ostali vrijednosni papiri),
- obveze prema dobavljačima (za nematerijalna i materijalna ulaganja, za nefakturiranu robu i ostale namjene),
- obveze prema povezanim društvima iz zajedničkih poslova (za nabavke od povezanih društava, prema povezanim društvima za dividende i udjele u dobiti i slično.),
- obveze na osnovi kratkoročnih zajmova, kredita, predujmova, depozita i jamstava,
- obveze za bruto plaće, nadnice, naknade i dohotke zaposlenika po drugim osnovama i dr.

2.2.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka odnosi se na prikaz prihoda i rashoda te financijskog rezultata poslovanja ostvaren u određenom vremenskom razdoblju. Prihodi se dijele na: poslovne prihode i prihode od financiranja. Poslovni prihodi i prihodi od financiranja čine prohode od redovitog financiranja. Rashodi se dijele na: poslovne rashode i financijske rashode. Poslovni

---

²⁷ Limun.hr.: <http://limun.hr/main.aspx?id=10446&Page>, [22.08.2016].

²⁸ Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit., str. 53.

²⁹ Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit., str. 53

³⁰ Žager K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 148

rashodi i financijski rashodi čine rashode od redovitog financiranja.³¹ U slučaju da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda, poduzeće je ostvarilo dobit. Obrnuta situacija, odnosno ako su ukupni rashodi veći od ukupnih prihoda, poduzeće je ostvarilo gubitak.

Prihodi predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja glavnice. Posljedica su povećanja imovine i smanjenja obveza.³² Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku odljeva i za posljedicu ima smanjenje glavnice. Posljedica su smanjena imovine i povećanja obveza.³³

Vrijednost kapitala povećava se pozitivnim financijskim rezultatom dok ostvareni gubitak smanjuje vrijednost kapitala. Pozitivni financijski rezultat služi kao izvor praćenja imovine u aktivi i bilježi se na pasivnoj strani bilance.³⁴

2.2.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti je nadopuna računu dobiti i gubitka može se sastavljati na dva načina:³⁵

1. kao jedan izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti,
2. kao dva izvještaja:
  - izvještaj o dobiti koji prezentira komponente dobiti ili gubitka
  - izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti koji započinje sa dobiti ili gubitkom i daje prikaz ostalih komponenti sveobuhvatne dobiti.

Stavke ostale sveobuhvatne dobiti uključuju: promjene revalorizacijskih rezervi, aktuarske dobitke, dobitke ili gubitke proizašle iz preračunavanja financijskih izvještaja inozemnog poslovanja te proizašle iz ponovnog mjerenja financijske imovine raspoložive za prodaju i gubitke i dobitke koji se odnose na učinkovit dio zaštite novčanog toka. Vlasnici su imatelji instrumenata razvrstanih kao kapital.³⁶

---

³¹Vidučić Lj. (2000): Financijski menadžment, op.cit., str. 386.

³²Žager K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, op.cit., str. 70.

³³Žager K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, op.cit., str. 71.

³⁴Vujević I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, op.cit., str. 45

³⁵Čular M. (2011): Analiza financijskih izvješća, Interna skripta, Split, str. 19.

³⁶Međunarodni računovodstveni standard 1, točka 7: http://srr-fbih.org/msfi_mrs/1_mrs_1.htm, [30.08.2016]

2.2.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice predstavlja financijski izvještaj u kojem su prikazane promjene u neto imovini između dva datuma bilance, između tekuće i prethodne poslovne godine.³⁷

Izvještaj o promjenama glavnice daje informacije o raspodjeli zarada na dio koji se isplaćuje vlasnicima i dio koji ostaje u poduzeću. U poslovnoj godini nastaju poslovni događaji na osnovu kojih se mijenja saldo kapitala (povećava ili smanjuje). Ovaj financijski izvještaj daje investitorima sliku koji poslovni događaji su uzrokovali navedene promjene kapitala.

2.2.5. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku predstavlja prikaz priljeva i odljeva novca i novčanih ekvivalenata u obračunskom razdoblju. Koristi se za analizu informacija o izvorima i upotrebi gotovine u prethodnom razdoblju, te planiranje potreba za financiranjem poduzeća i gotovinskih tijekova u budućnosti.³⁸

Izvještaj o novčanim tokovima pruža korisnicima financijskih izvještaja osnove za ocjenjivanje mogućnosti subjekta da stvara novac i novčane ekvivalente. Zbog ekonomskih odluka koje donose korisnici, potrebno je da subjekt ima mogućnost stvaranja novca i novčanih ekvivalenata. Cilj MRS-7 je da kroz izvještaj o novčanim tokovima, pruža informacije o povijesnim promjenama novca i novčanih ekvivalenata subjekta. Klasificiraju se novčani tokovi od poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti. Poslovne aktivnosti proizlaze iz transakcija i poslovnih događaja koji su uključeni u određivanje dobiti ili gubitka.³⁹

Primjeri novčanih tokova od poslovne aktivnosti prema MRS-u 7:⁴⁰

- novčani primici od prodaje roba i pružanja usluga,
- novčani primici od tantijema, naknada, provizija i drugih prihoda,
- novčane isplate dobavljačima proizvoda i usluga,
- novčane isplate zaposlenima i za račun zaposlenih,

---

³⁷VidučićLj. (2000): Financijski menadžment, op.cit., str. 388.

³⁸VidučićLj. (2000): Financijski menadžment, op.cit., str. 388.

³⁹ Međunarodni računovodstveni standard 7: http://sr-fbih.org/MSFI_MRS/3_MRS%207.htm, [22.08.2016.]

⁴⁰ Međunarodni računovodstveni standard 7, točka 14: http://sr-fbih.org/MSFI_MRS/3_MRS%207.htm, [22.08.2016.]

- novčani primici i novčane isplate od osiguravajućeg subjekta za premije i odštetne zahtjeve, anuitete i druge koristi od police osiguranja,
- novčane isplate ili povrati poreza ma dobit,
- novčani primici i isplate temeljem ugovora koji služe za svrhe dilanja ili trgovanja.

Neki od primjera novčanih tokova od investicijskih aktivnosti prema MRS-u 7:⁴¹

- novčani primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine,
- novčani izdaci za stjecanje glavničkih ili dužničkih instrumenata drugih subjekata i udjela u zajedničkim pothvatima,
- novčani predujmovi i zajmovi dani drugim osobama (osim onih koje je dala financijska institucija),
- novčani primici temeljem ugovora za futures-e, forward-e, opcije i swapove (osim kada se drže za svrhe dilanja ili trgovanja).

Neki od primjera novčanih tokova od financijskih aktivnosti prema MRS-u 7:⁴²

- novčani primici od izdavanja dionica,
- novčane isplate vlasnicima za stjecanje ili iskup dionica subjekta,
- novčane otplate posuđenih iznosa.

2.2.6. Bilješke uz financijska izvješća

Bilješke uz financijska izvješća pružaju dodatna objašnjenja i informacije nekih ili svih pozicija u bilanci, računu dobiti i gubitka i novčanih tijekova. Obuhvaćaju kratak prikaz primjenjivih računovodstvenih podataka, kao i druge zabilješke, objašnjenja i ostala objavljivanja uz financijske izvještaje.

Prema Međunarodnom standardu financijskog izvještavanja 1 (skr. MSFI 1) u bilješkama se:⁴³

- prezentiraju informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama,

⁴¹Međunarodni računovodstveni standard 7, točka 16: http://srr-fbih.org/MSFI_MRS/3_MRS%207.htm, [22.08.2016.]

⁴²Međunarodni računovodstveni standard 7, točka 17: http://srr-fbih.org/MSFI_MRS/3_MRS%207.htm, [22.08.2016.]

⁴³Međunarodni računovodstveni standard 1, točka 112: http://srr-fbih.org/msfi_mrs/1_mrs_1.htm, [22.08.2016]

- objavljuju informacije koje nalažu MSFI-jevi i koje nisu prikazane drugdje u financijskim izvještajima,
- prezentiraju informacije koje nisu prikazane drugdje u financijskim izvještajima ali su važne za razumijevanje dijelova financijskih izvještaja.

Prema ovom standardu poduzeće je dužno prezentirati bilješke sve dok je to izvedivo. Također ima dužnost da svaku stavku temeljnih financijskih izvještaja poveže sa svakom informacijom u bilješkama koja se odnosi na poduzeće.⁴⁴

---

⁴⁴ Međunarodni računovodstveni standard 1, točka 113: http://srr-fbih.org/msfi_mrs/1_mrs_1.htm, [22.08.2016]

3. TEHNIKE I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Analiza financijskih izvještaja predstavlja najvažniji dio analize poslovanja poduzeća. Financijski izvještaji koji donose najviše informacija o poslovanju poduzeća su bilanca i RDG. Analiza ovih financijskih izvještaja omogućava utvrđivanje financijskog položaja poduzeća, odnosno posluje li poduzeće likvidno, ekonomično, rentabilno i koliki je stupanj zaduženosti.⁴⁵

„Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje analize financijskih izvještaja“⁴⁶

Postoji više različitih postupaka i metoda koji se koriste u procesu analize financijskih izvještaja a to su:⁴⁷

- horizontalna analiza,
- vertikalna analiza,
- analiza pomoću financijskih pokazatelja.

3.1. Horizontalna analiza

Analize financijskih izvještaja prave se kao usporedba brojčanih pokazatelja iz izvještaja koji su dobiveni na kraju poslovne godine. Analizom kroz više godina omogućava se usporedba podataka kroz duže vremensko razdoblje, te se na osnovu dobivenih podataka mogu lako vidjeti tendencije i dinamika promjena pojedinih bilančnih pozicija. Na osnovi toga, može se lako prosuditi uspješnost i sigurnost poslovanja promatranog poduzeća. Komparativni financijski izvještaji te sagledavanje tendencija promjena pomoću serije baznih indeksa predstavlja uobičajena analitička sredstva koja se koriste u horizontalnoj analizi. Predmet horizontalne analize su bilančne pozicije i pozicije iz RDG. Kako bi se došlo do realnog zaključka o dinamici promjena, neophodno je pratiti višegodišnje trendove. Za uspoređivanje ostvarenih rezultata tokom određenog razdoblja, može se uzeti jedna godina kao bazna, a

---

⁴⁵ Horvat Jurjec K. (2011): Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, Zagreb RRiF Plus XXI/7, str. 18.

⁴⁶ Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 156.

⁴⁷ Vidučić LJ. (2006): Financijski menadžment, RRiF – plus, d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge, Zagreb, str. 376.

ostale se uspoređuju s njom, a moguće je praviti usporedbe svake godine u odnosu na prethodnu.⁴⁸

3.2. Vertikalna analiza

Pod vertikalnom analizom podrazumijeva se uspoređivanje financijskih podataka u jednoj godini. Ova analiza prikazuje postotni udjel svake stavke financijskog izvještaja u odnosu na odgovarajući zbroj. Koristi se kako bi se u jednom financijskom izvještaju prikazao odnos različitih dijelova prema krajnjem zbiru. Analiza kod bilance provodi se na način da se pojedini elementi aktive promatraju u postotnom udjelu ukupne aktive, dok se pojedini elementi pasive promatraju se u postotnom udjelu ukupne pasive. Analiza kod računa dobiti i gubitka provodi se tako što se ukupan prihod označi sa 100, te se ostale pozicije uspoređuju s njima. Vertikalna analiza dobra je u slučajevima inflacije, kada apsolutni brojevi ne znače puno sami sa sebe.⁴⁹

3.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja

Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja predstavlja najčešće korištenu analizu. Za dobivanje financijskih pokazatelja, potrebno je jednu ekonomsku veličinu staviti u odnos s drugom ekonomskom veličinom. U odnos se stavljaju veličine koje su rezultat poslovanja u određenom razdoblju ili veličine dobivene na određeni dan. Na temelju izračuna i dobivenih rezultata donose se odluke o budućem poslovanju.⁵⁰

Jedan dio financijskih pokazatelja bazira se na razmatranje poslovanja poduzeća kroz određeno razdoblje i temelji se na podacima iz RDG. S druge strane, drugi dio pokazatelja odnosi se na financijski položaj poduzeća u određenom trenutku, odnosno trenutku sastavljanja bilance i temelji se na podacima koji se nalaze u bilanci.⁵¹ Podaci o poslovanju poduzeća predstavljaju bitan element za utvrđivanje dijagnoze i za davanje preporuka. Za promatranje raznih slučajeva postoje mnogi podaci koji se mogu promatrati, ali podaci iz bilance i RDG-a su neizbježni.⁵²

---

⁴⁸ Bolfek B., Stanić M., Knežević S.: Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja tvrtke, str 158.

⁴⁹ Poslovna analiza i kontrola: <https://loomen.carnet.hr/mod/book/view.php?id=131187&chapterid=31505>, [22.03.2016.]

⁵⁰ Bolfek B., Stanić M., Knežević S.: Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja tvrtke, str .162.

⁵¹ Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 172.

⁵² Buble M. (1997): Strategijski menagement, Split, str. 460.

Najčešći financijski pokazatelji koji se analiziraju su:⁵³

- pokazatelji likvidnosti (eng. liquidityratios) – usmjereni su na mjerenje sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze,
- pokazatelji zaduženosti (eng. leverageratios) – ovi pokazatelji mjere do koje granice se poduzeće financira iz tuđih izvora,
- pokazatelji aktivnosti (eng. activityratios) – mjere koliko poduzeće efikasno upotrebljava svoje resurse,
- pokazatelji ekonomičnosti – pokazatelji koji mjere odnos prihoda i rashoda.
- pokazatelji profitabilnosti (eng. profitabilityratios) – usmjereni su na mjerenje povrata uloženog kapitala,
- pokazatelji investiranja – (eng. investmentratios) – baziraju se na mjerenje uspješnosti kroz ulaganje u obične dionice.

3.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost predstavlja sposobnost poduzeća da podmiri svoje dospjele obveze. Pokazatelji likvidnosti pokazuju koliko je poduzeće sposobno podmiriti svoje kratkoročne obveze. Ako poduzeće nema dovoljno sredstava za podmirenje svojih obveza znači da je nelikvidno i da nije u mogućnosti odvijati normalno poslovanje, odnosno da nema dovoljno sredstava na isplatu plaća, nabavu sirovina i materijala, plaćanje poreza i podmirenja drugih obveza. Najčešći pokazatelji likvidnosti su :⁵⁴

- koeficijent trenutne likvidnosti,
- koeficijent ubrzane likvidnosti,
- koeficijent tekuće likvidnosti,
- koeficijent financijske stabilnosti.

U Tablici 1 su prikazane formule za izračun pokazatelja likvidnosti.

---

⁵³ Šarlija N. (2009): Analiza poslovanja poduzeća, predavanja, Osijek, str. 2.

⁵⁴ Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 172.

Tablica1. Pokazatelji likvidnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent trenutne likvidnosti	Novac	Kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Novac + potraživanja	Kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina	Kapital + Dugoročne obveze

Izvor: Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 172.

Koeficijent trenutne likvidnosti daje prikaz koliko su kratkoročne obveze pokrivene novčanim sredstvima. Ovaj koeficijent trebao bi biti manji od 10%. Koeficijent ubrzane likvidnosti odgovara na pitanje raspolaže li poduzeće sa dovoljno kratkoročnih sredstava da podmiri dospjele obveze, a da ne proda zalihe. U praksi, vrijednost ovoga pokazatelja bi trebala biti veća od 1, a minimalno 0,9. Koeficijent tekuće likvidnosti predstavlja sposobnost poduzeća da tekuće obveze podmiri iz tekuće aktive, odnosno da pokrije tekuće obveze sa stanja na računima novca te potraživanja, financijske imovine i ostale slične imovine koja će se pretvoriti u novac u roku kraćem od godinu dana. Obveze koje se moraju podmiriti u roku kraćem od godinu dana, nazivaju se tekućim obvezama. Ovaj koeficijent ne smije biti manji od 2. Koeficijent financijske stabilnosti u praksi bi trebao biti manji od 1. Smanjenje ovoga koeficijenta predstavlja pozitivnu tendenciju. Razlog toga je taj što se iz dijela dugoročnih izvora treba financirati i kratkotrajna imovina, a ne samo dugotrajna.⁵⁵

3.3.2. Pokazatelji zaduženosti

Zaduženost je sposobnost poduzeća da u određenom roku pokrije svoje dugoročne obveze. Analizirajući poslovanje poduzeća putem pokazatelja zaduženosti dolazi se do informacija koliko se poduzeće financira iz vlastitih a koliko iz tuđih sredstava. Najčešće korišteni pokazatelji zaduženosti su:⁵⁶

- koeficijent zaduženosti,
- koeficijent vlastitog financiranja,
- koeficijent financiranja,
- pokriće troškova kamata,
- faktor zaduženosti,

⁵⁵Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 172.

⁵⁶Ibidem, str. 173.

- stupanj pokrića I,
- stupanj pokrića II.

U Tablici 2 prikazane su formule za izračun pokazatelja zaduženosti.

Tablica2. Pokazatelji zaduženosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze	Ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	Glavnica	Ukupna imovina
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze	Glavnica
Pokriće troškova kamata	Dobit prije poreza i kamata	Kamate
Faktor zaduženosti	Ukupne obveze	Zadržana dobit + amortizacija
Stupanj pokrića I	Glavnica	Dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	Glavnica + dugoročne obveze	Dugotrajna imovina

Izvor: Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 173.

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora. Veći stupanj zaduženosti predstavlja veći rizik ulaganja u poduzeće. U pravilu ne bi trebao biti veći od 50%. Koeficijent vlastitog financiranja daje sliku zaduženosti poduzeća s obrnutog stajališta u odnosu na stupanj zaduženosti, odnosno pokazuje koliki je udio vlastitih izvora sredstava u ukupnim izvorima sredstava. Poželjno je da pokazatelj bude veći od 50%, što bi značilo da se poduzeće financira iz vlastitih s više od 50%. Koeficijent financiranja prikazuje odnos financiranja iz tuđih i vlastitih izvora. Poželjno je da vrijednost pokazatelja bude što niža, a maksimalno 1, odnosno 100%. Pokriće troškova kamata pokazuje koliko su kamate pokrivenne iznosom operativne dobiti. Faktor zaduženosti pokazuje koliko je godina potrebno da poduzeće podmiri svoje ukupne obveze. U pravilu ne bi trebao biti veći od 3,5 godine. Manji faktor zaduženosti označava veću sigurnost i obrnuto. Stupanj pokrića I pokazuje pokriće dugotrajne imovine glavnicom. Poželjno je da se iz dugoročnih izvora financira dugotrajna imovina u cijelosti. Stupanj pokrića II daje prikaz stupnja pokrivenosti dugotrajne imovine

glavnicom i dugoročnim obvezama. Naziva se još i zlatno bilančno pravilo. Ovaj pokazatelj treba biti veći od 1.⁵⁷

3.3.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti pokazuju koliko je poduzeće aktivno, odnosno pokazuje učinkovitost upotrebljavanja vlastitih resursa poduzeća, te kojom brzinom imovina cirkulira u poslovnom procesu. Izračun ovih pokazatelja dobije se tako da se stave u odnos prihodi i prosječno stanje imovine. Najčešći pokazatelji aktivnosti poduzeća su:⁵⁸

- koeficijent obrtaja ukupne imovine,
- koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine,
- koeficijent obrtaja potraživanja,
- trajanje naplate potraživanja u danima.

U Tablici 3 prikazane su formule za izračun pokazatelja aktivnosti.

Tablica3. Pokazatelji aktivnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Ukupni prihod	Ukupna imovina
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	Ukupni prihod	Kratkotrajna imovina
Koeficijent obrtaja potraživanja	Prihod od prodaje	Potraživanja
Trajanje naplate potraživanja	Broj dana u godini (365)	Koeficijent obrtaja potraživanja

Izvor: Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 173.

Koeficijent obrta ukupne imovine jedan je od najčešće korištenih pokazatelja aktivnosti. Daje prikaz koliko puta se ukupna imovina obrne tijekom jedne godine. Ovaj koeficijent govori koliko poduzeće uspješno koristi svoju imovinu u cilju stvaranja prihoda. Poželjno je da bude što veći. Koeficijent obrtaja potraživanja trebao bi biti što veći. Pokazuje učinkovitost upotrebe kratkotrajne imovine u ostvarivanju prihoda. Pomoću ovoga pokazatelja utvrđuje se prosječno trajanje naplate potraživanja.⁵⁹

⁵⁷Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 173.

⁵⁸Ibidem

⁵⁹Ibidem, str. 178.

3.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Ovi pokazatelji računaju se na temelju podataka iz bilance i RDG i mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. U pokazatelje ekonomičnosti spadaju:⁶⁰

- ekonomičnost ukupnog poslovanja,
- ekonomičnost poslovanja (prodaje),
- ekonomičnost financiranja,
- ekonomičnost izvanrednih aktivnosti.

U Tablici 4 prikazane su formule za izračun pokazatelja ekonomičnosti.

Tablica4. Pokazatelji ekonomičnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	Prihod od prodaje	Rashodi prodaje
Ekonomičnost financiranja	Financijski prihodi	Financijski rashodi
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	Izvanredni prihodi	Izvanredni rashodi

Izvor: Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 179.

Pokazatelji ekonomičnosti računaju se stavljanjem u odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzeća. Ako je koeficijent ekonomičnosti veći od 1, to znači da poduzeće posluje ekonomično, odnosno da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda. Vrijedi i obrnuto, ukoliko je koeficijent ekonomičnosti manji od 1, to znači da poduzeće ne posluje ekonomično i da su ukupni rashodi veći od ukupnih prihoda.⁶¹

3.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti daju sliku ostvarenih zarada poduzeća odnosno uspješnosti rada uprave. Ukazuju na ostvarenu neto dobit u odnosu na angažiranu imovinu. Poželjno je da pokazatelji profitabilnosti budu što veći, jer suprotno će ukazati na propast poduzeća u budućnosti. Pokazatelji profitabilnosti su:⁶²

⁶⁰ Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 179.

⁶¹ Ibidem

⁶² Ibidem, str. 181.

- neto profitna marža,
- bruto profitna marža,
- neto rentabilnost imovine,
- bruto rentabilnost imovine,
- rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice).

Tablica 5. Pokazatelji profitabilnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Neto profitna marža	Neto dobit + kamate	Ukupni prihod
Bruto profitna marža	Dobit prije poreza + kamate	Ukupni prihod
Neto rentabilnost imovine	Neto dobit + kamate	Ukupna imovina
Bruto rentabilnost imovine	Dobit prije poreza + kamate	Ukupna imovina
Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	Neto dobit	Vlastiti kapital (glavnica)

Izvor: Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 181.

Neto marža profita pokazuje koliko je prihoda ostalo poduzeću nakon što je podmirilo sve troškove i porez na dobit. Preostali prihod nakon podmirenja svih troškova predstavlja dobit koju poduzeće može podijeliti vlasnicima ili pak uložiti u poslovanje. Bruto marža profita pokazuje koliko je poduzeću ostalo prihoda nakon pokrivanja troškova za prodano, kako bi se mogli pokriti troškovi uprave i prodaje, troškovi financiranja, poreza na dobit i dobiti nakon oporezivanja. Neto rentabilnost imovine dobije se dodavanjem kamata neto dobiti, te se dobiveni iznos podijeli sa cjelokupnom imovinom. Bruto rentabilnost imovine stavlja u odnos dobit prije poreza uvećanu za kamate i ukupnu imovinu poduzeća. Što je omjer veći, stanje u poduzeću je bolje. Rentabilnost vlastitog kapitala pokazuje stopu povrata nakon podmirenja svih kamata i poreza. Osim ulaganja vlasnika, u vlastiti kapital ubraja se i zadržana dobit koja nije bila isplaćena vlasnicima već se radi daljnjeg ulaganja kumulirala u poduzeću.⁶³

3.3.6. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja mjere uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Osim financijskih izvještaja, za izračun pokazatelja investiranja potrebni su podaci o dionicama, pogotovo podaci o tržišnoj vrijednosti i broju dionica. Ovi pokazatelji pružaju dioničarima i

⁶³Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 181.

potencijalnim ulagačima informacije o efektima ulaganja u dionice dioničkog društva. Pokazatelji investiranja koji se najčešće koriste su:⁶⁴

- dobit po dionici (EPS),
- dividenda po dionici (DPS),
- odnos isplate dividendi (DPR),
- ukupna rentabilnost dionice,
- dividendna rentabilnost dionice.

U Tablici 6 prikazane su formule za izračun pokazatelja investiranja

Tablica 6. Pokazatelji investiranja

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Dobit po dionici	Neto dobit	Broj dionica
Dividenda po dionici	Dio neto dobiti za dividende	Broj dionica
Odnos isplate dividendi	Dividenda pod dionici	Dobit po dionici
Ukupna rentabilnost dionice	Dobit po dionici	Tržišna cijena dionice
Dividendna rentabilnost dionice	Dividenda po dionici	Tržišna cijena dionice

Izvor: Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 181.

Dobit po dionici (eng. earningspershare – EPS) izražava iznos dobiti, koja je ostvarena prema jednoj dionici, odnosno prikazuje odnos neto dobiti i broja dionica. Dividenda po dionici (eng. dividendspershare –DPS) predstavlja iznos dividende koju će dioničar dobiti za svaku dionicu koju posjeduje. Odnos isplate dividendi (eng. dividend payoutratio – DPR) izražena je odnosom dividende po dionici i dobiti po dionici. Pokazatelj predstavlja postotak dobiti raspodijeljene u novčane dividende, a ostatak predstavlja dobit zadržanu u poduzeću koja se koristi za smanjenje duga ili za investiranje u imovinu. Ukupna rentabilnost dionice (eng. priceearningsratio – P/E) predstavlja najznačajniji pokazatelj investiranja i pokazuje koliko su obični dioničari spremni platiti za jednu novčanu jedinicu dobiti po dionici poduzeća. Ukupna rentabilnost dionice pokazuje mogućnost ostvarivanja značajne pozitivne neto sadašnje vrijednosti ulaganja. Dividendna rentabilnost dionice uz ukupnu rentabilnost imovine

⁶⁴ Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 180.

predstavlja najznačajniji pokazatelj investiranja i poželjno je da ovaj pokazatelj bude što veći.⁶⁵

3.4. Profitabilnost putem DuPont analize

DuPont sustav pokazatelja ime je dobio po američkoj kompaniji Du Pont de Nemours & Co gdje se prvi put počeo koristiti, pri čemu je menadžerima tvrtke dao mogućnost ocjene performansi tvrtke u terminima povrata na ulaganje.⁶⁶ Predstavlja jedan od modela pomoću kojeg se može analizirati poslovanje poduzeća. Bitan je upravljački alat za menadžere kojima ukazuje na koje oblike imovine trebaju obratiti pozornost prilikom upravljanja. Koristi informacije iz dva temeljna financijska izvještaja: bilance i računa dobiti i gubitka.

Navedeni sustav pokazatelja ima oblik piramide koji se sastoji od dva dijela. Lijeva strana izračunava se na temelju podataka i informacija koji se nalaze na stavkama RDG, a desna strana temelji se na podacima i informacijama koje se nalaze u aktivni bilance. Svrstava se u skupinu deduktivnih pokazatelja. Osnovna podjela DuPont sustava pokazatelja:⁶⁷

- vršni ili glavni pokazatelj – odražava najviši cilj rada i poslovanja poduzeća,
- sadržajne međuovisnosti većeg ili manjeg broja pomoćnih pokazatelja, koji uglavnom na različitim razinama preciziraju ili detaljiziraju sadržaj elemenata glavnog pokazatelja, te pojedina područja rada i poslovanja kao i sadržaj elemenata pojedinih pomoćnih pokazatelja.

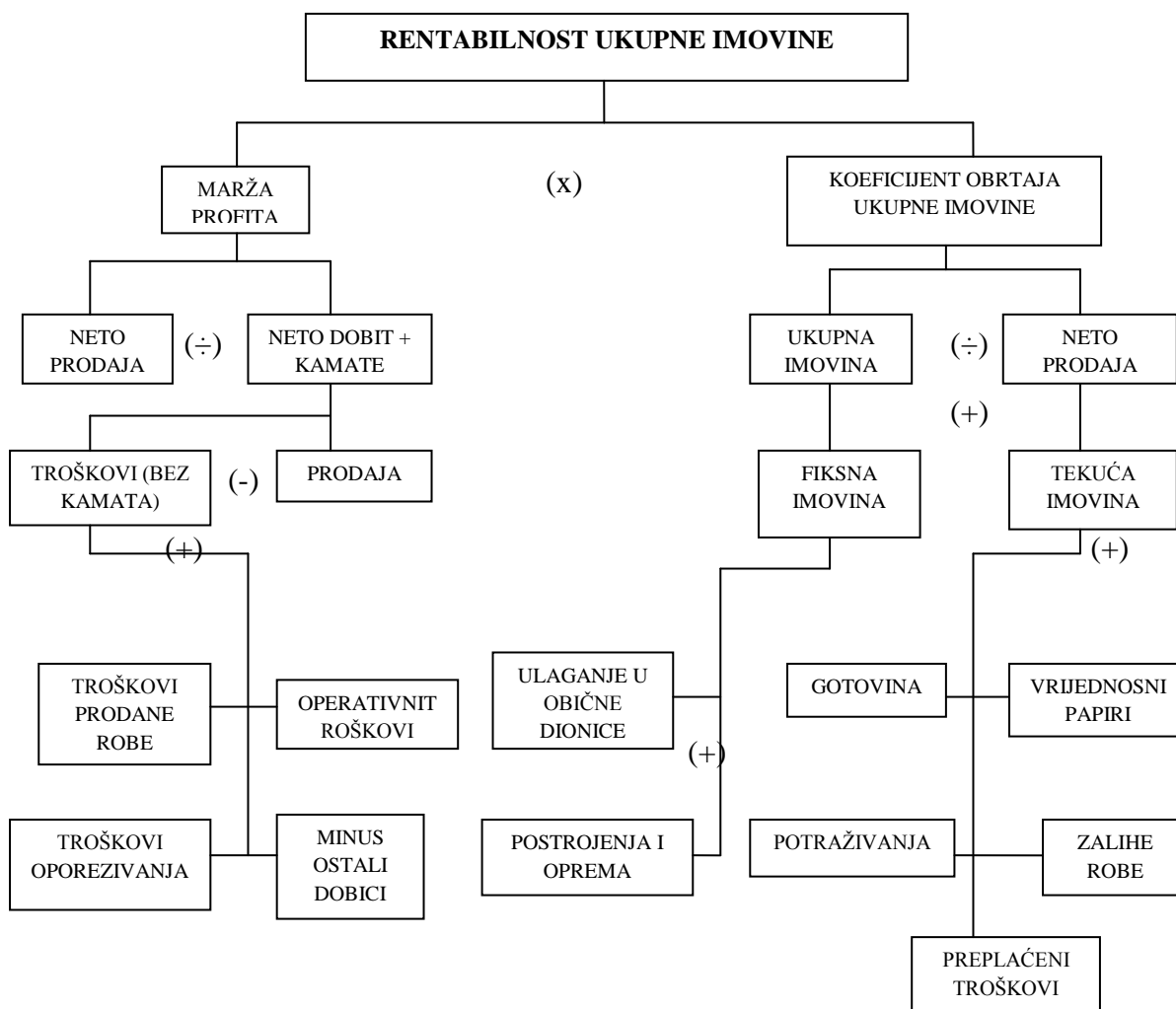
Financijskom analizom pomoću DuPont sustava pokazatelja menadžer dobiva stvarne podatke o rentabilnosti imovine (skr. ROA) i kapitala (skr. ROE) poduzeća. Ovi podaci daju menadžeru informacije koliko se imovina efikasno i efektivno koristi u poslovanju poduzeća, te koji je potencijal za daljnje poslovanje. U nastavku je prikazana shema ROA:

---

⁶⁵Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 180.

⁶⁶VidučićLj. (2004): Financijski menadžment. IV. Izdanje, RRiF plus, Zagreb, str. 386.

⁶⁷Žager K., Žager L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, op.cit. str. 181.-182.

Slika 1. DuPont sustav pokazatelja

Izvor: Žager K., Žager L., (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 183

Vršni pokazatelj je ROA, odnosno rentabilnost ukupne imovine koji odražava temeljni cilj poslovanja te se iz njega izvode zahtjevi koje je potrebno zadovoljiti na nižim razinama poslovanja. U ovo analizu uz ROA, vrlo često se uključuje i ROE, odnosno rentabilnost vlastitog kapitala. Ovaj pokazatelj daje informacije koliki je povrat na jedinicu uloženog kapitala.⁶⁸

U Tablici 7 prikazane su formule za izračun DuPont pokazatelja.

⁶⁸ Sesar V., Buntak K., Borlinić M. (2015): Primjena DuPont sustava pokazatelja u procesu upravljanja, str. 99.

Tablica 7. DuPont pokazatelji

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Profitna marža	Neto dobit	Prihod
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Prihod	Ukupna imovina
Multiplikator glavnice	Ukupna imovina	Glavnica
Rentabilnost vlastitog kapitala	Profitna marža * koeficijent obrtaja ukupne imovine * multiplikator glavnice	

Izvor: Lijović K. (2015): Financijska analiza poslovanja, skripta, vježbe 8, str.2.

Ukoliko se izračunom dobije niski ROA, znači da poduzeće loše upravlja imovinom ili troškovima ili može biti kombinacija jednoga i drugoga. Za izračun profitne marže koriste se podaci iz računa dobiti i gubitka. Mogućnost ostvarivanja povrata ovisi i o konkurenciji na tržištu. Postoje dvije strategije poduzeća: strategija niskih troškova i strategija diferencijacije. Ona poduzeća koja imaju visoke profitne marže i niže koeficijente obrtaja ukupne imovine, primjenjuju strategiju diferencijacije, dok poduzeća koja ostvaruju niske profitne marže uz visoke obrtaje imovine primjenjuju strategiju niskih troškova.⁶⁹

Strategija niskih troškova poduzeće postiže konkurentne prednosti na način da snizi cijene svojih proizvoda ili usluga niže od konkurentskih poduzeća. Kod ovakvog poslovanja poduzeće nudi jednostavne i standardizirane proizvode. Da bi to postigli moraju imati veće proizvodne kapacitete od svojih konkurenata. Poduzeća koja koriste strategiju niskih troškova su lideri na tržištu i odgovaraju im konkurenti koji koriste strategiju diferencijacije.⁷⁰

Strategija diferencijacije je strategija koja omogućava konkurentsku prednost iskazom više vrijednosti proizvoda ili usluga u odnosu na konkurente. Svoje poslovanje usmjeravaju na proizvodnju kreativnijih i inovativnijih proizvoda ili usluga, te time privlače kupce da odaberu baš njihove proizvode. Diferenciranost može biti vezana za kvalitetu usluge, specifičnost proizvoda, imidž tvrtke i slično.⁷¹

Rentabilnost kapitala, odnosno ROE može se dobiti izračunom pomoću 5 komponenti. Ovaj izračun dobije se kao umnožak poreznog opterećenja, kamatnog opterećenja, bruto profitne marže, koeficijenta obrtaja ukupne imovine i multiplikatora glavnice. Formule za izračun rentabilnosti kapitala raščlambom ROE na pet čimbenika prikazano je u Tablici 8.

⁶⁹ Šodan S.: Financijska analiza poslovanja, skripta, Split, ak. god 2015./2016., predavanje br. 8, str. 5.

⁷⁰ Tipurić D.: Konkurentna prednost poduzeća, str. 6.

⁷¹ Renko N. (2009): Strategija Marketinga, Naklada Ljevak, Zagreb, str. 280.

Tablica 8. DuPont model 5 komponenti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Porezno opterećenje	Neto dobit	Dobit prije poreza
Kamatno opterećenje	Dobit prije poreza	Dobit prije kamata i poreza
Bruto profitna marža	Dobit prije kamata i poreza	Ukupni prihod
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Ukupni prihod	Ukupna imovina
Multiplikator glavnice	Ukupna imovina	Glavnica
ROE = Porezno opterećenje * kamatno opterećenje * bruto profitna marža * koeficijent obrtaja ukupne imovine* multiplikator glavnice		

Izvor: Šodan S., (2016): Financijska analiza poslovanja (P8), str. 7.

U nastavku će biti prikazan izračun ROE pomoću formula koje su prikazane u Tablici 7 i Tablici 8.

4. PRIMJENA DU PONT ANALIZE PODUZEĆA ERICSSON NIKOLA TESLA D.D. I USPOREDBA S PODUZEĆIMA IZ EU

U nastavku se daje detaljan prikaz izračuna DuPont pokazatelja, te analiza dobivenih rezultata. Nakon izračuna, ocjenjuje se uspješnost poslovanja poduzeća Ericsson Nikola Tesla te se prikazuje usporedba s odabranim poduzećima iz EU.

4.1. Opći podaci o poduzeću

Poduzeće Ericsson Nikola Tesla osnovano je 1949. godine. Osnovna djelatnost poduzeća je isporuka suvremenih informacijsko-komunikacijskih proizvoda, rješenja, softvera i usluga. Poduzeće ima sjedište u Zagrebu i Splitu. U poduzeću ima oko 2000 zaposlenih, od kojih se ubrajaju visokoobrazovani stručnjaci, doktori i magistri znanosti.⁷² Temeljni kapital poduzeća iznosio je 133.165.000,00 kuna. Poduzeće ima 1.331.650 dionica čija je nominalna vrijednost 100 kuna. Uvrštene su u kotaciju Javnih dioničkih društava Zagrebačke burze.⁷³ Grupi Ericsson Nikola Tesla čine ovisna društva:⁷⁴

- Ericsson Nikola Tesla Servisi d.o.o.,
- Ericsson Nikola Tesla BG d.o.o.,
- Libratel d.o.o.

Vlasničku strukturu poduzeća čine: Ericsson 49,07%, ostali dioničari 50,68%, dionice u vlasništvu Društva 0,25%.⁷⁵ Najuspješnija tržišta na kojima posluje poduzeće Ericsson Nikola Tesla d.d. su: Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Rusija, Švedska, Bjelorusija, Crna Gora, Sudan, Moldavija i Kazahstan.⁷⁶

4.2. DuPont analiza

U nastavku se daje prikaz izračuna DuPont pokazatelja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2011. do 2014. godine, te usporedba sa poduzećima iz EU. Korišteni su podaci za izračun koji se nalaze u bilancama i RDG za navedena poduzeća kroz promatrana četiri razdoblja. Analizira se poduzeće sa sjedištem u Hrvatskoj „Ericsson Nikola tesla d.d.,

⁷² Ericsson Nikola Tesla d.d.: <http://www.ericsson.hr/nasi-zaposlenici>, [26.08.2016]

⁷³ Ericsson Nikola Tesla d.d.: <http://www.ericsson.hr/podaci-o-kompaniji>, [26.08.2016.]

⁷⁴ Ericsson Nikola Tesla d.d.: <http://www.ericsson.hr/ericsson-nikola-tesla-ovisna-drustva>, [26.08.2016.]

⁷⁵ Ericsson Nikola Tesla d.d.: <http://www.ericsson.hr/ericsson-nikola-tesla-ovisna-drustva>, [30.08.2016.]

⁷⁶ Ericsson Nikola Tesla d.d.: <http://www.ericsson.hr/godisnji-izvjestaji>, [30.08.2016]

čija je djelatnost servis, montaža i održavanje telegrafskih i telefonskih uređaja, te se nakon izračuna uspoređuje sa četiri poduzeća iz EU koja su izabrana na temelju kriterija iste djelatnosti i na temelju slične visine poslovnih prihoda. Prvo poduzeće s kojim se radi usporedba je Inpakom A.E: Intracom Telecom sa sjedištem u Grčkoj. Poduzeće proizvodi i montira telekomunikacijsku opremu na globalnoj razini. Zatim slijedi poduzeće Alcatel-Lucent Nederland B.V sa sjedištem u Nizozemskoj. Ovo poduzeće pruža komunikacijska rješenja u sektoru nafte i plina. Nakon toga dan je prikaz izračuna DuPont pokazatelja poduzeća Kathrein Romania SRL sa sjedištem u Rumunjskoj, koje proizvodi komunikacijske antene, antene za emitiranje, zemaljske antene i antene za komercijalni prijem. Posljednje poduzeće s kojim se radi usporedba je poduzeće Thrane&Thrane A/S koje ima sjedište u Danskoj. Bavi se komunikacijskim sustavima najčešće usmjerenima na pomorsku industriju. Dobiveni rezultati poslužit će za analizu uspješnosti poslovanja.

4.2.1. Izračun DuPont pokazatelja za poduzeće Ericsson Nikola Tesla d.d.

Izračun DuPont pokazatelja obuhvaća izračun rentabilnosti imovine i rentabilnosti vlastitog kapitala. Za rentabilnost imovine, odnosno ROA, potrebno je izračunati pokazatelj profitne marže i koeficijent obrtaja ukupne imovine. Izračun profitne marže dobije se stavljanjem u odnos neto dobiti i prihoda, što je prikazano u Tablici 9.

Tablica9. Profitna marža

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Neto dobit	3.715.154	16.688.754	18.798.662	10.815.018
Prihod	156.741.949	253.816.358	173.372.549	169.533.341
Profitna marža	2,37%	6,58%	10,84%	6,38%

Izvor: Izračun autora

Profitna marža poduzeća povećala se u 2012. godini u odnosu na prethodnu za 4,21 postotna poena. Razlog povećanja profitne marže je povećanje neto dobiti. Na povećanje prihoda utjecalo je povećanje prihoda od prodaje. U 2013. godini profitna marža povećala se za 3,9 postotna poena. Do ove promjene došlo je zbog povećanja neto dobiti. U 2014. godini profitna marža smanjila se za 4,46 postotna poena u odnosu na prethodnu godinu. Razlog smanjenja profitne marže je smanjenje financijskih prihoda i prihoda od prodaje te neto dobiti.

Sljedeća tablica daje prikaz izračuna pokazatelja koeficijenta obrtaja ukupne imovine koja stavlja u odnos prihod i ukupnu imovinu.

Tablica 10. Koeficijent obrtaja ukupne imovine

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Prihod	156.741.949	253.816.358	173.372.549	169.533.341
Ukupna imovina	158.159.255	152.861.971	136.091.241	88.661.393
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,99	1,66	1,27	1,91

Izvor: Izračun autora

Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje koliko poduzeće uspješno koristi ukupnu imovinu u cilju ostvarivanja prihoda, odnosno koliko puta se ukupna imovina obrne tijekom jedne godine. Pozitivno je da vrijednost ovoga pokazatelja bude veća od 1, te je poželjno da vrijednost bude što veća. U 2012. godini vrijednost pokazatelja je veća u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 1,66, što znači da društvo efikasnije koristi svoju imovinu u 2012. godini u odnosu na prethodnu, odnosno da na 1 kunu uložene imovine ostvaruje 1,66kuna prihoda. To znači da se tijekom 2012. godine imovina obrnula 1,66 puta. U 2013. godini koeficijent obrtaja ukupne imovine spušta se na 1,27, što znači da poduzeće u ovoj godini i dalje efikasno koristi svoju imovinu, ali manje u odnosu na godinu prije. Do smanjenja koeficijenta u ovoj godini dolazi zbog smanjenja financijskih prihoda i prihoda od prodaje. Iz priloženog izračuna se vidi da poduzeće najefikasnije koristi svoju imovinu u 2014. godini, gdje je vrijednost pokazatelja skočila na 1,99. U ovoj godini imovina se obrnula 1,99 puta, odnosno na 1 kunu uložene imovine poduzeće stvara 1,99kuna prihoda.

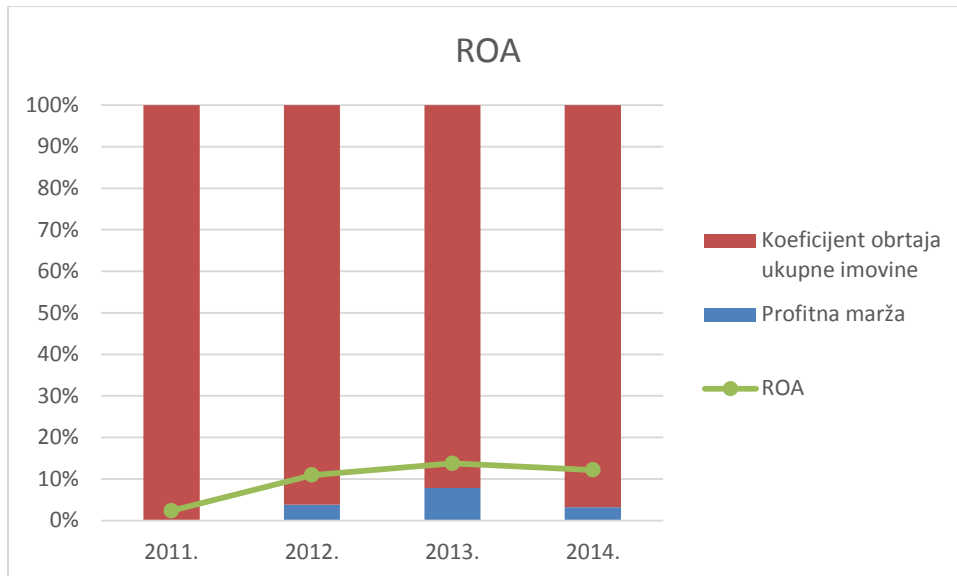
Slijedi prikaz povrata na ukupnu imovinu, odnosno ROA koja se dobije kao umnožak profitne marže i koeficijenta obrtaja ukupne imovine.

Tablica 11. ROA – Rentabilnost imovine

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Profitna marža	2,37%	6,58%	10,84%	6,38%
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,99	1,66	1,27	1,91
ROA	2,35%	10,92%	13,77%	12,19%

Izvor: Izračun autora

Na temelju izračunatih podataka stvoren je grafički prikaz rentabilnosti imovine poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za promatrano razdoblje od 2011. do 2014. godine.

Slika 2. Grafički prikaz rentabilnosti imovine - ROA

Izvor: Izrada autora

Iz priloženog se može vidjeti da u 2011. godini poduzeće ima najmanji povrat na imovinu, te se u 2012. godini povećava za 8,57 postotna poena. Razlog povećanja je bolja kontrola troškova i veće generiranje prihoda. Najveći povrat na imovinu poduzeće ima u 2013. godini. U ovoj godini poduzeće ima najveću profitnu maržu, odnosno u ovoj godini poduzeće najbolje kontrolira troškove. Iako je koeficijent obrtaja ukupne imovine niži nego u prethodnoj godini i došlo je do smanjenja prihoda, visoka kontrola troškova utjecala je na povećanje rentabilnosti imovine. Zbog povećanja profitne marže i smanjenja koeficijenta obrtaja ukupne imovine, vidljivo je da poduzeće u 2013. godine primjenjivalo strategiju diferencijacije. U 2014. godini poduzeće generira veće prihode, ali slabije kontrolira troškove, za čak 4,46 postotna poena i zbog toga se ROA spušta za 1,58 postotna poena.

U nastavku je dan prikaz izračuna multiplikatora glavnice koji se dobije stavljanjem u odnos ukupne imovine i glavnice te kratka analiza dobivenih pokazatelja.

Tablica 12. Multiplikator glavnice

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Ukupna imovina	158.159.255	152.861.971	136.091.241	88.661.393
Glavnica	112.996.665	99.803.053	87.552.133	43.084.630
Multiplikator glavnice	1,40	1,53	1,55	2,06

Izvor: Izračun autora

Iz Tablice 12 jasno se može vidjeti da je najveći multiplikator glavnice u 2014. godini. U toj godini poduzeće najviše koristi financijsku polugu, odnosno poduzeće se zadužuje i financira iz dužničkih izvora, a manjim dijelom iz glavnice. Najmanja zaduženost je bila u 2011. godini, te ona konstantno raste kroz četiri godine.

Sljedeća tablica prikazuje izračun povrata na kapital koji se dobije umnoškom profitne marže, koeficijenta obrtaja ukupne imovine i multiplikatora glavnice.

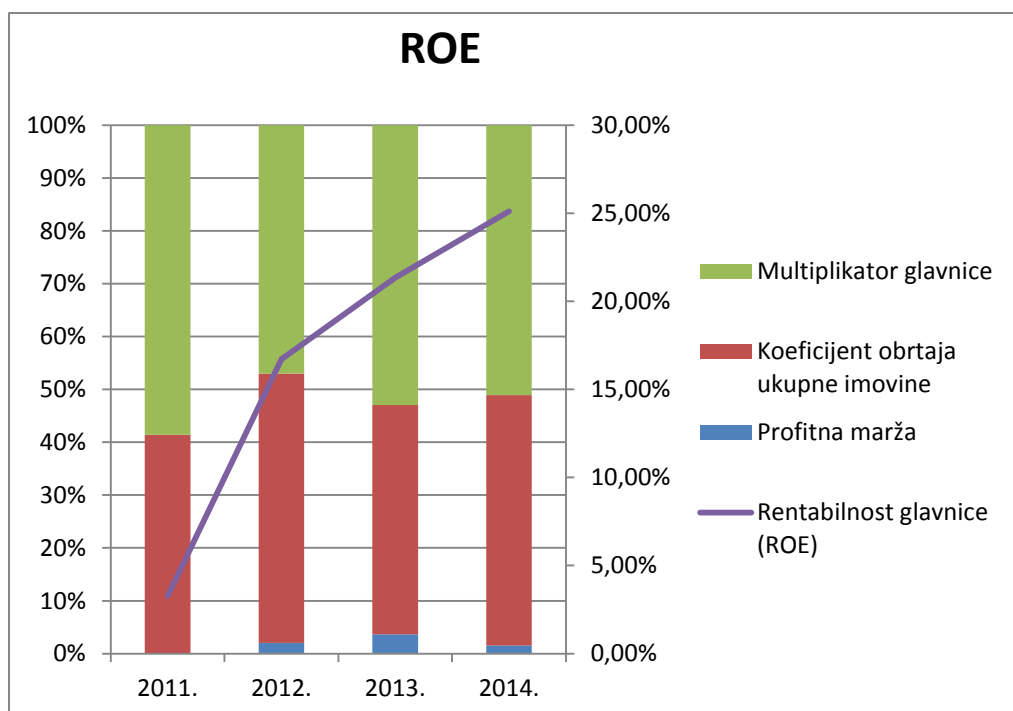
Tablica 13. ROE – Povrat na glavnice

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Profitna marža	2,37%	6,58%	10,84%	6,38%
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,99	1,66	1,27	1,91
Multiplikator glavnice	1,40	1,53	1,55	2,06
ROE	3,29%	16,71%	21,34%	25,11%

Izvor: Izračun autora

ROE pokazuje sposobnost ostvarivanja neto dobiti korištenjem vlastitog kapitala. Poželjno je da vrijednost ovoga pokazatelja bude što veća. Iz Tablice 13 može se zaključiti da na temelju promatrana četiri razdoblja, poduzeće ostvaruje najmanji povrat na glavnice u 2011. godini, te se prolaskom razdoblja povrat na glavnice povećava. Najveći ROE je u 2014. godini.

Slijedi grafički prikaz povrata na vlastiti kapital poduzeća Ericsson Nikola tesla d.d. za razdoblje od 2011. do 2014. godine.

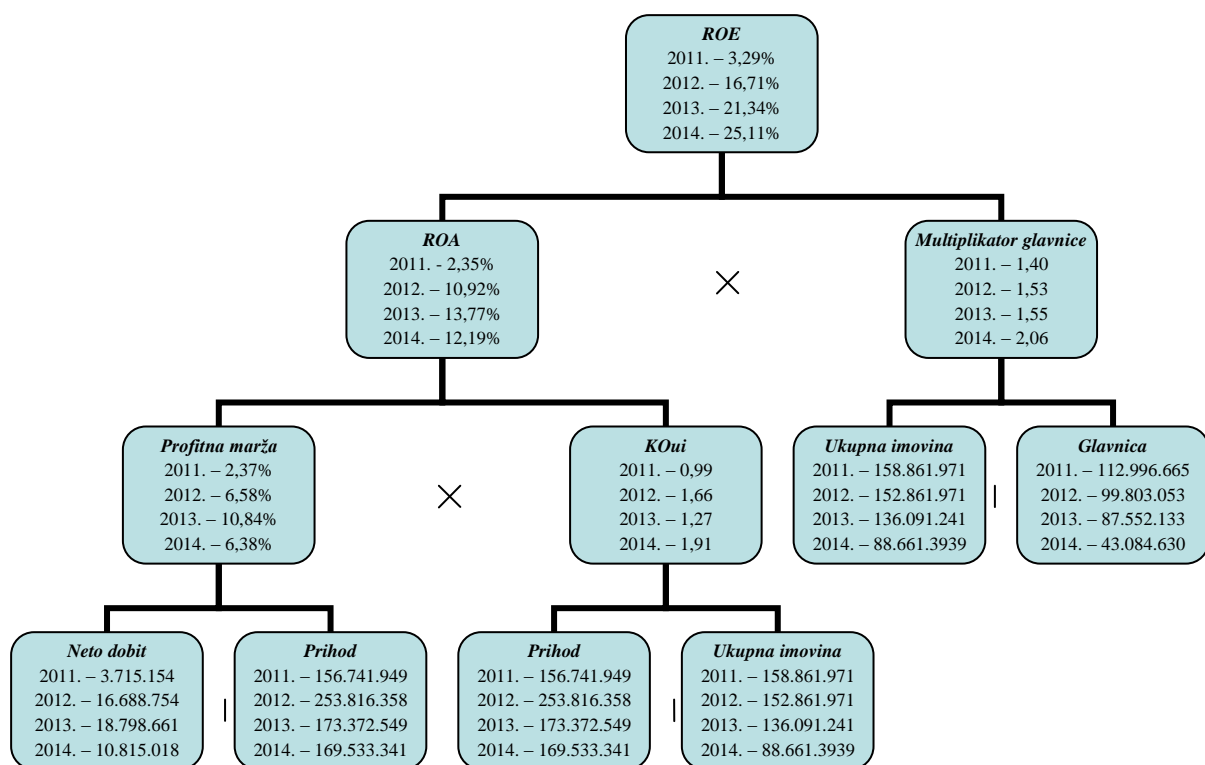

Slika 3. Grafički prikaz povrata na kapital - ROE

Izvor: Izrada autora

Iz grafičkog prikaza vidi se nagli porast povrata na vlastiti kapital u 2012. godini u odnosu na prethodnu za čak 13,42 postotna poena. Dalje se bilježi stalni rast povrata na glavicu, sve do 2014. godine u kojoj je najveći ROE od 25,11%. U toj godini najviše ukupne imovine je podržano glavicom.

Slijedi shema DuPont pokazatelja za promatrano razdoblje poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

Slika 4. Shema izračuna DuPont pokazatelja poduzeća Ericsson Nikola tesla d.d. za razdoblje od 2011. do 2014. godine.

Izvor: Izrada autora.

Potrebni podaci za izračun ROE pomoću pet čimbenika prikazani su Tablici 14. Ovi podaci nalaze se u bilanci i računu dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za promatrana četiri razdoblja.

Tablica 14. Potrebni podaci za izračun ROE poduzeća Ericsson Nikola tesla d.d.

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Neto dobit	3.715.154	16.688.754	18.798.662	10.815.018
Dobit prije poreza	2.968.041	18.540.547	18.798.662	10.815.018
Dobit prije poreza i kamata	-1.587.119	14.557.651	16.329.349	9.809.148
Prihod	156.741.949	253.816.358	173.372.349	169.533.341
Ukupna imovina	158.159.255	152.861.971	136.372.549	88.661.393
Glavnica	112.996.665	99.803.053	87.552.133	43.084.630

Izvor: Bilanca i račun dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

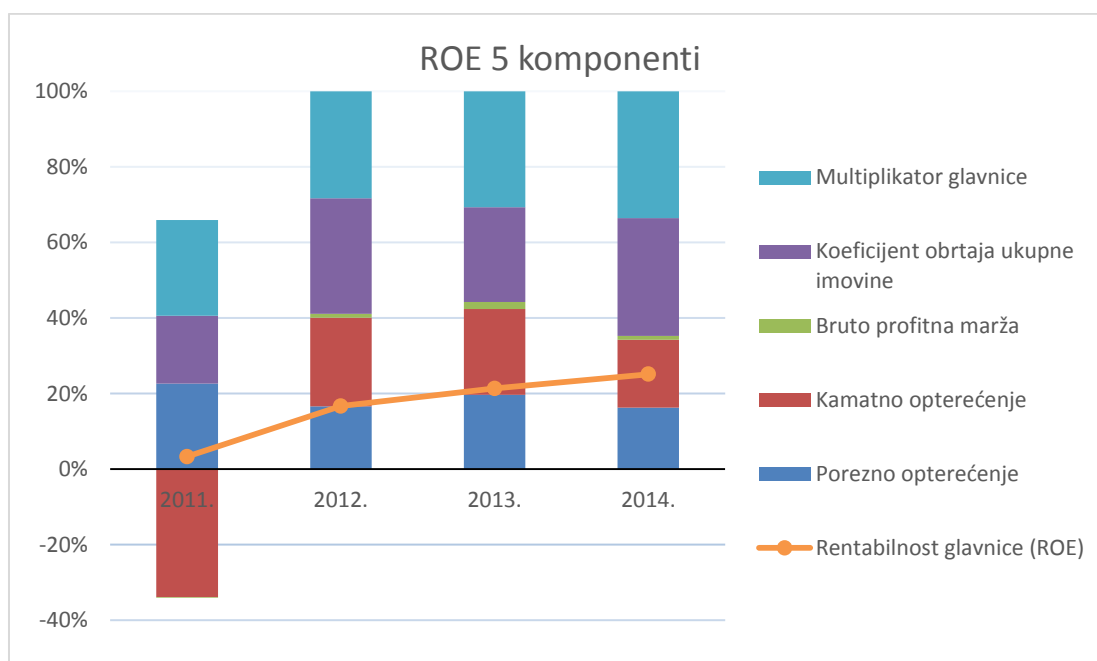
U tablici 15. dan izračun ROE pomoću pet čimbenika. Ovaj izračun dobije se kao umnožak poreznog opterećenja, kamatnog opterećenja, bruto profitne marže, koeficijenta obrtaja ukupne imovine i multiplikatora glavnice.

Tablica 15. Izračun ROE pomoću 5 komponenti

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Porezno opterećenje	1,25	0,90	1,00	1,00
Kamatno opterećenje	-1,87	1,27	1,15	1,10
Bruto profitna marža	-0,01	0,06	0,09	0,06
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,99	1,66	1,27	1,91
Multiplikator glavnice	1,40	1,53	1,55	2,06
ROE	3,29%	16,71%	21,34%	25,11%

Izvor: Izračun autora

Na temelju izračun u Tablici 15. stvoren je grafički prikaz rentabilnosti glavnice koji se računao pomoću 5 komponenti. Grafički prikaz nalazi se ispod na slici 5.

Slika 5. Grafički prikaz ROE za poduzeće Ericsson Nikola Tesla d.d. pomoću 5 komponenti

Izvor: Izračun autora

Veće kamatno i porezno opterećenje vode do niže rentabilnosti glavnice. To znači da veće kamatno opterećenje predstavlja smanjenje vrijednosti pokazatelja kamatnog opterećenja. Isto vrijedi i za porezno opterećenje, odnosno manja vrijednost pokazatelja poreznog opterećenja

predstavlja veće porezno opterećenje ⁷⁷Iz grafičkog prikaza sa Slike 5 i iz dobivenih podataka iz Tablice 15 može se uočiti da u 2014. godini poduzeće ima najmanje kamatno i porezno opterećenje te najviše generira prihode, što znači da u toj godini bilježi najveći povrat na glavnici.

4.2.2. Izračun DuPont pokazatelja za poduzeće Inpakom A.E. Intracom Telecom

Intracom Telecom je globalni telekomunikacijski sustav koji se nalazi već 35 godina na tržištu. Poduzeće je započelo s radom 1977. godine sa 10 zaposlenih u Ateni (Grčka). U početku poslovanje se temeljilo na proizvodnji i montaži telekomunikacijske opreme. Danas poduzeće zapošljava preko 1900 visoko kvalificiranih profesionalaca. Ima podružnice u Africi, Aziji i Sjevernoj Americi. Opslužuje klijente u više od 70 zemalja. Nudi proizvode, razvija rješenja i profesionalne usluge prvenstveno za fiksne i mobilne operatore, tijela javne vlasti i privatna poduzeća. ⁷⁸Jezgra poslovne ponude poduzeća su: ⁷⁹

- Wireless Access & Transmission,
- Telco Software Solutions,
- ICT Services&Solutions,
- Renewable& Energy Management Solutiona,
- eHealthServices.

U Tablici 16 dan je prikaz izračuna DuPont pokazatelja za navedeno poduzeće.

Tablica 16. DuPont izračun pokazatelja grčkog poduzeća Inpakom A.E. Intracom Telecom

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Profitna marža	-0,86%	-21,04%	-8,16%	-3,51%
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,56	0,47	0,42	0,56
ROA	-0,48%	-9,89%	-3,43%	-1,97%
Multiplikator glavnice	2,05	2,11	2,22	1,84
ROE	-0,98%	-20,87%	-7,61%	-3,62%

⁷⁷č Sodan S.: Financijska analiza poslovanja, skripta, Split, ak. god 2015./2016., predavanje br. 8, str. 7.

⁷⁸Inpakom A.E. Intracom Telecom: http://www.intracom-telecom.com/en/company/profile/company_profile.htm, [26.08.2016.]

⁷⁹Inpakom A.E. Intracom Telecom: http://www.intracom-telecom.com/en/company/profile/company_profile.htm [13.07.2016]

Izvor: Izračun autora

Iz navedenog izračuna može se vidjeti da poduzeće „Inpakom A.E. Intracom Telecom“ posluje loše, te da ne ostvaruje neto dobit upotrebom vlastitog kapitala, odnosno ostvaruje gubitak. Najlošije poslovanje bilježi u 2012. godini u kojoj vrijednost ROE iznosi -20,87%, u toj godini poduzeće najlošije kontrolira troškove. U naredne dvije godine poduzeće bolje kontrolira troškove te se ovaj iznos približava pozitivnom rezultatu, iako bilježi negativno poslovanje u sve četiri godine.

Dalje je prikazan izračun ROE poduzeća Inpakom A.E. Intracom Telecom pomoću 5 komponenti. Izračun je proveden na temelju podataka iz sljedeće tablice.

Tablica 17. Potrebni podaci za izračun ROE pomoću 5 komponenti

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Neto dobit	-2.254.908	-38.698.032	-13.204.523	-5.878.074
Dobit prije poreza	513.834	-41.754.448	-16.391.968	-4.261.717
Dobit prije poreza i kamata	8.805.330	-36.066.683	-7.449.309	-6.241.641
Prihod	261.354.244	183.924.428	161.846.789	167.632.525
Ukupna imovina	464.017.311	395.390.719	384.090.626	298.449.084
Glavnica	226.786.108	187.291.799	173.243.678	162.061.635

Izvor: Bilanca i račun dobiti i gubitka poduzeća Inpakom A.E. Intracom Telecom

Slijedi izračun rentabilnosti kapitala poduzeća Inpakom A.E. Intracom Telecom pomoću 5 komponenti.

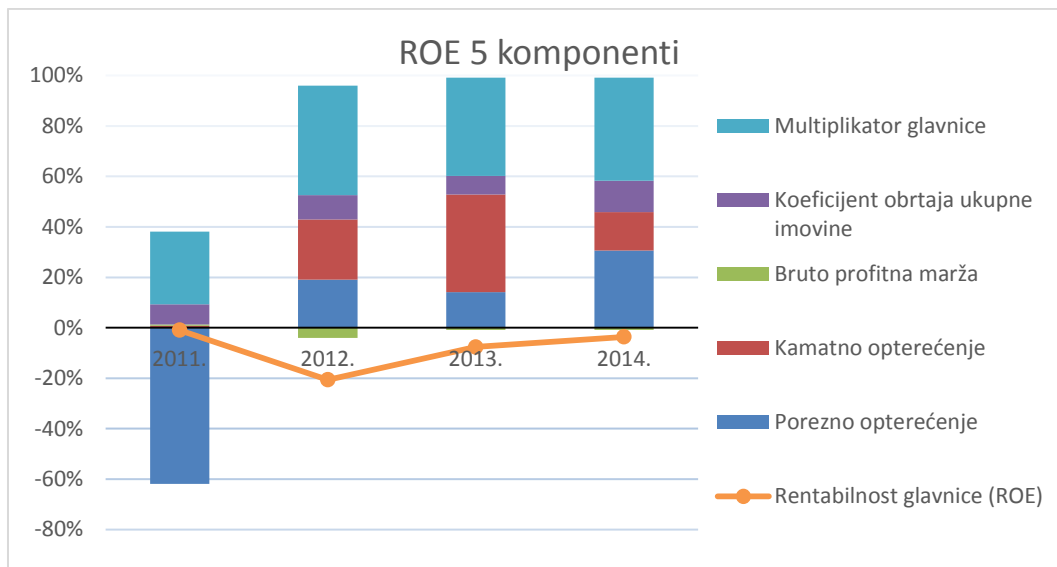
Tablica 18. Izračun ROE pomoću 5 komponenti

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Porezno opterećenje	-4,39	0,93	0,81	1,38
Kamatno opterećenje	0,06	1,16	2,20	0,68
Bruto profitna marža	0,03	-0,20	-0,05	-0,04
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,56	0,47	0,42	0,56
Multiplikator glavnice	2,05	2,11	2,22	1,84
ROE	-0,98%	-20,87%	-7,61%	-3,62%

Izvor: Izračun autora

Na temelju Tablice 18 napravljen je grafički prikaz koji se nalazi ispod na Slici 6.

Slika 6. Grafički prikaz ROE za poduzeće Inpacom A/E Intracom Telecom dobiven pomoću 5 komponenti

Izvor: Izrada autora

Iz gore prikazanog izračuna može se vidjeti da poduzeće Inpacom A.E. Intracom Telecom ima negativan ROE u sva četiri promatrana razdoblja jer ima veliko porezno i kamatno opterećenje i u toj godini ostvaruje najnižu bruto maržu profita.

4.2.3. Izračun DuPont pokazatelja za poduzeće Alcatel-Lucent Nederland B.V.

Alcatel-Lucent B.V. ima sjedište u Hoofddorp (Nizozemska) i djeluje kao podružnica tvrtke Alcatel-Lucent N.V.. Poduzeće pruža komunikacijska rješenja u sektoru nafte i plina. Vodeće je poduzeće za IP umrežavanje te posjeduje tehnologiju visoke kvalitete kao i stručan tim.⁸⁰

⁸⁰ Alcatel-Lucent A.E. Intracom Telecom: <https://networks.nokia.com/about> [13.07.2016.]

Tablica 19. DuPont izračun pokazatelja nizozemskog poduzeća „Alcatel-Lucent Nederland B.V.

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Profitna marža	-9,36%	1,99%	11,19%	42,69%
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	1,84	1,32	0,25	0,77
ROA	-17,22%	2,63%	2,80%	32,87%
Multiplikator glavnice	-3,36	-5,37	1,16	2,27
ROE	62,51%	-14,12%	3,25%	74,61%

Izvor: Izračun autora

Iz Tablice 19 vidi se da poduzeće dobro posluje u 2011. godini, te ROE iznosi 62,51%. U 2012. godini ROE naglo pada na -14,51% te u ovoj godini ne ostvaruje neto dobit upotrebom vlastitog kapitala. Jasno se može vidjeti da poduzeće najveći povrat na glavnice ostvaruje u 2014. godini, čak 74,61%. Razlog visokog ROE je u dobroj kontroli troškova.

Dalje je dan prikaz izračuna rentabilnosti glavnice pomoću 5 komponenti. Podaci potrebni za izračun nalaze se u Tablici 20.

Tablica 20. Podaci potrebni za izračun ROE pomoću 5 komponenti

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Neto dobit	-11.748.000	2.316.000	16.730.000	69.553.000
Dobit prije poreza	-11.748.000	2.316.000	8.682.000	71.625.000
Doit prije poreza i kamata	-10.465.000	3.530.000	7.986.000	4.377.000
Prihod	125.486.000	116.400.000	149.487.000	162.924.000
Ukupna imovina	68.018.000	88.169.000	609.967.000	212.055.000
Glavnica	-18.724.000	-16.408.000	523.898.000	93.451.000

Izvor: Bilanca i račun dobiti i gubitka poduzeća Alcatel – Lucent Nederland B.V.

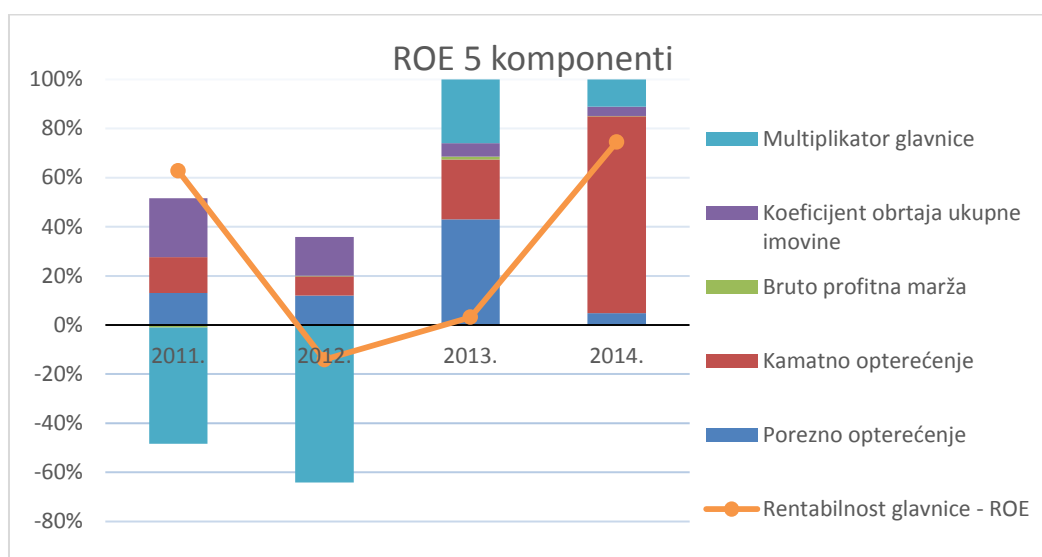
Na temelju podataka iz prethodne tablice, napravljen je izračun ROE pomoću 5 pokazatelja. Izračun je prikazan u slijedećoj tablici.

Tablica 21. Izračun ROE pomoću 5 komponenti

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Porezno opterećenje	1,00	1,00	1,93	0,97
Kamatno opterećenje	1,12	0,66	1,09	16,36
Bruto profitna marža	-0,08	0,03	0,05	0,03
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	1,84	1,32	0,25	0,77
Multiplikator glavnice	-3,63	-5,37	1,16	2,27
ROE	62,51%	-14,12%	3,25%	74,61%

Izvor: Izračun autora

Na osnovi izračuna prikazanog u Tablici 21 dan je grafički prikaz na Slici 7.

Slika 7. Grafički prikaz ROE za poduzeće Alcatel – Lucent Nederland B.V. dobiven pomoću 5 komponenti

Izvor: Izrada autora

Iz navedenog izračuna i prikazanog grafikona može se vidjeti da najveću rentabilnost glavnice poduzeće ostvaruje u 2014. godini u kojoj ima nisko porezno opterećenje.

4.2.4. Izračun DuPont pokazatelja za poduzećem KathreinRomania SRL

Kathrein Romania SRL osnovana je 2000. godine uglavnom za proizvodnju mobilnih komunikacijskih antena, antena za emitiranje, zemaljskih antena (CATV) i antena za komercijalni zemaljski prijem. 2004. godine proizvodnja mobilnih komunikacijskih antena dosegla je 96% ukupne proizvodnje. 2008. godine broj zaposlenih raste do 630, dok se promet povećao 39 milijuna. Mijenja se proizvodna struktura te se pojavljuju nove vrste antena (900,

1800, 2000 MHz). Poduzeće je certificirano prema ISO 9001 i 14001 upravljanja kvalitetom i okolišem.⁸¹

Ispod je prikazan izračun ROA i ROE za navedeno poduzeće.

Tablica 22. DuPont izračun pokazatelja rumunjskog poduzeća Kathrein Romania SRL

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Profitna marža	7,18%	8,31%	5,83%	6,92%
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	2,04	2,01	1,73	2,07
ROA	14,65%	16,70%	10,09%	14,32%
Multiplikator glavnice	1,63	1,59	1,57	1,81
ROE	23,88%	26,55%	15,84%	25,92%

Izvor: Izračun autora

Iz Tablice 22 vidi se da poduzeće ima najveći povrat na imovinu u 2012. godini. Iako u toj godini poduzeće slabije generira prihode nego u prethodnoj, bolja kontrola troškova dovodi do povećanja rentabilnosti imovine. Najmanja rentabilnosti imovine je u 2013. godini. U toj godini poduzeće najmanje kontrolira troškove i bilježi najmanje generiranje prihoda u promatrana četiri razdoblja.

Slijedeća tablica sadrži podatke potrebne za izračun ROE pomoću 5 komponenti.

Tablica 23. Podaci potrebni za izračun ROE pomoću 5 komponenti

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Neto dobit	4.859.781	6.947.690	4.872.568	11.022.159
Dobit prije poreza	5.684.410	8.133.971	5.695.805	12.652.243
Dobit prije poreza i kamata	4.561.003	6.877.329	4.610.582	10.989.613
Prihod	67.675.909	83.611.919	83.605.895	159.201.281
Ukupna imovina	33.204.323	41.630.424	48.411.409	77.004.282
Glavnica	20.319.340	26.257.906	30.784.065	42.517.465

Izvor: Bilanca i račun dobiti i gubitka poduzeća Kathrein Romania SRL

Na temelju navedenih podataka u Tablici 23. napravljen je izračun rentabilnosti glavnice pomoću 5 komponenti. Izračun je prikazan u Tablici 24.

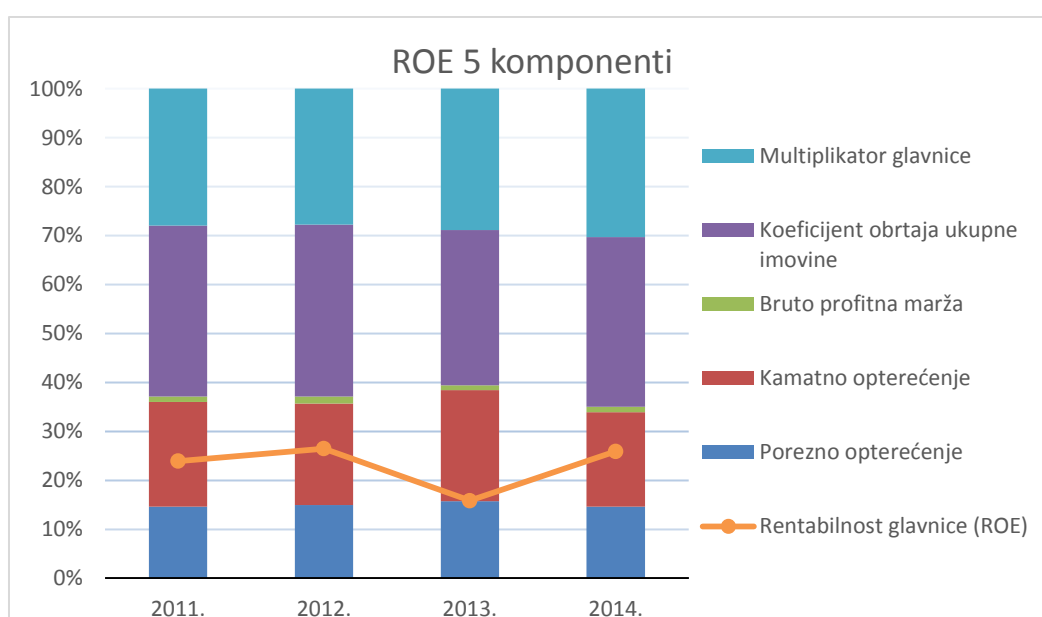
⁸¹Kathrein Romania SRL: <http://www.kathrein.ro/index.html>, [14.07.2016]

Tablica 24. Izračun ROE pomoću 5 komponenti

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Porezno opterećenje	0,85	0,85	0,86	0,87
Kamatno opterećenje	1,25	1,18	1,24	1,15
Bruto profitna marža	0,07	0,08	0,06	0,07
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	2,04	2,01	1,73	2,07
Multiplikator glavnice	1,63	1,59	1,57	1,81
Rentabilnost glavnice (ROE)	23,88%	26,55%	15,84%	25,92%

Izvor: Izračun autora

Na temelju tablice 24 stvoren je grafički prikaz koji prikazuje Slika 8.

Slika 8. Grafički prikaz ROE za poduzeće Kathrein Romania SRL dobiven pomoću 5 komponenti

Izvor: Izrada autora

Najveći povrat na glavnice bilježi se u 2012. godini. Razlog toga je taj što se u toj godini bilježi najniže porezno i kamatno opterećenje. Također, u 2012. godini, bruto marža profita je najveća.

4.2.5. Izračun DuPont pokazatelja za poduzeće Thrane&Thrane A/S

Thrane&Thrane A/S je poduzeće u Danskoj koje je 29. rujna 1981. godine, osnovao Lars Thrane i njegov brat. Danas poduzeće broji oko 600 zaposlenih i stotine partnera diljem svijeta. Poduzeće se bavi komunikacijskim sustavima koje je uglavnom usmjereno na pomorsku industriju (mornare). Thrane&Thrane A/S proizvodi komunikacijske sustave za potrebe

plovila za ribolov, brodove, prijevoz putnika i robe, te za jahte i jedrilice. ⁸²Thrane&Thrane A/S nudi:⁸³

- Satelitsku komunikaciju – SAILOR 900 VSAT, SAILOR FleetBroadband, SAILOR SC4000 Iridium
- Radio komunikaciju – Širok raspon fiksnog i prijenosnog VHF i MF / HF radio.
- Sigurni i regulatorni sistem – SAILOR 6000 GMDSS Series, SAILOR mini-C, SAILOR EPIRB & SART
- Zabavne – SAILOR 60 Sattelite TV i SAILOR 90 Sattelite TV World.

U Tablici 25 prikazan je izračun ROA i ROE za poduzeće Thrane & Thrane A/S za promatrano razdoblje od 2011. do 2014. godine.

Tablica10. DuPont izračun pokazatelja poduzeća Thrane&Thrane A/S

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Profitna marža	11,10%	5,32%	-6,91%	0,89%
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,64	0,49	0,85	1,07
ROA	7,10%	2,61%	-5,87%	0,95%
Multiplikator glavnice	1,86	1,35	1,45	2,27
ROE	13,21%	3,52%	-8,51%	2,16%

Izvor: Izračun autora

Iz Tablice 25 vidi se da je najveći povrat na glavnice poduzeće ostvarilo u 2011. godini zbog dobre kontrole troškova i generiranja profita. Prolaskom razdoblja ROE opada. U 2013. godini poduzeće nije imalo povrat na glavnice i u toj godini bilježi negativni ROE od -8,51%. U ovoj godini poduzeće bilježi najlošiju kontrolu troškova.

U tablici 26 prikazani su podaci koji su potrebni za izračun ROE pomoću 5 komponenti.

⁸²Thrane&Thrane A/S: <http://hormonline.com/thrane-and-thrane-as/>, [14.07.2016]

⁸³Thrane&Thrane A/S: <http://hormonline.com/thrane-and-thrane-as/>, [14.07.2016]

Tablica11. Podaci potrebni za izračun ROE pomoću 5 komponenti

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.
Neto dobit	14.929.658	4.802.979	-8.817.019	1.410.658
Dobit prije poreza	20.003.918	1.562.957	-10.330.016	1.532.697
Dobit prije poreza i kamata	21.037.220	-13.917.281	-7.684.616	7.231.840
Prihod	134.486.259	90.298.731	127.624.929	159.187.803
Ukupna imovina	209.433.569	183.080.515	149.520.115	148.909.137
Glavnica	112.405.277	135.189.345	102.782.654	65.462.501

Izvor: Bilanca i račun dobiti i gubitka poduzeća Thrane&Thrane A/S

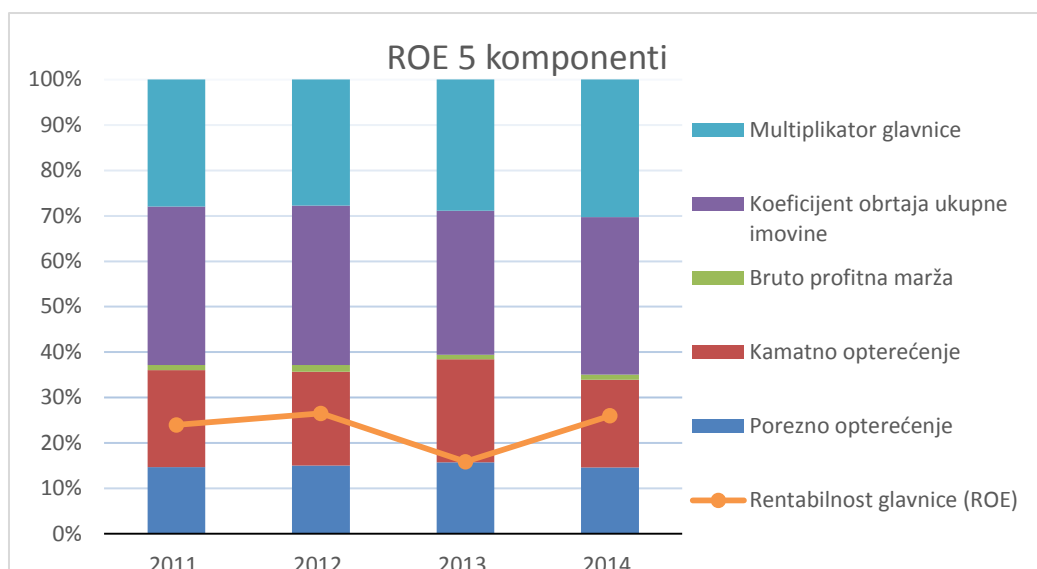
Na temelju Tablice 26. napravljen je izračun ROE pomoću 5 pokazatelja, što prikazuje tablica 27.

Tablica12. Izračun ROE pomoću 5 pokazatelja

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Porezno opterećenje	0,75	3,07	0,85	0,92
Kamatno opterećenje	0,95	-0,11	1,34	0,21
Bruto profitna marža	0,16	-0,15	-0,06	0,05
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,64	0,49	0,85	1,07
Multiplikator glavnice	1,86	1,35	1,45	2,27
ROE	13,21%	3,52%	-8,51%	2,16%

Izvor: Izračun autora

Na temelju Tablice 27 dan je grafički prikaz ROE kojeg prikazuje Slika 9.

Slika 9. Grafički prikaz ROE za poduzeće Thrane & Thrane A/S dobiven pomoću 5 komponenti

Izvor: Izrada autora

Iz Tablice 27 može se vidjeti da poduzeće ostvaruje najveći povrat na glavnice u 2011. godini. Razlog toga je najmanje kamatno i porezno opterećenje te najveća bruto marža profita.

4.3. Usporedba poduzeća Ericsson Nikola tesla d.d. sa poduzećima iz EU

Nakon što je prikazan izračun DuPont pokazatelja za poduzeće Ericsson Nikola Tesla d.d. i promatranih poduzeća iz EU, u sljedećoj tablici dan je prikaz rentabilnosti glavnice svih poduzeća u 2014. godini.

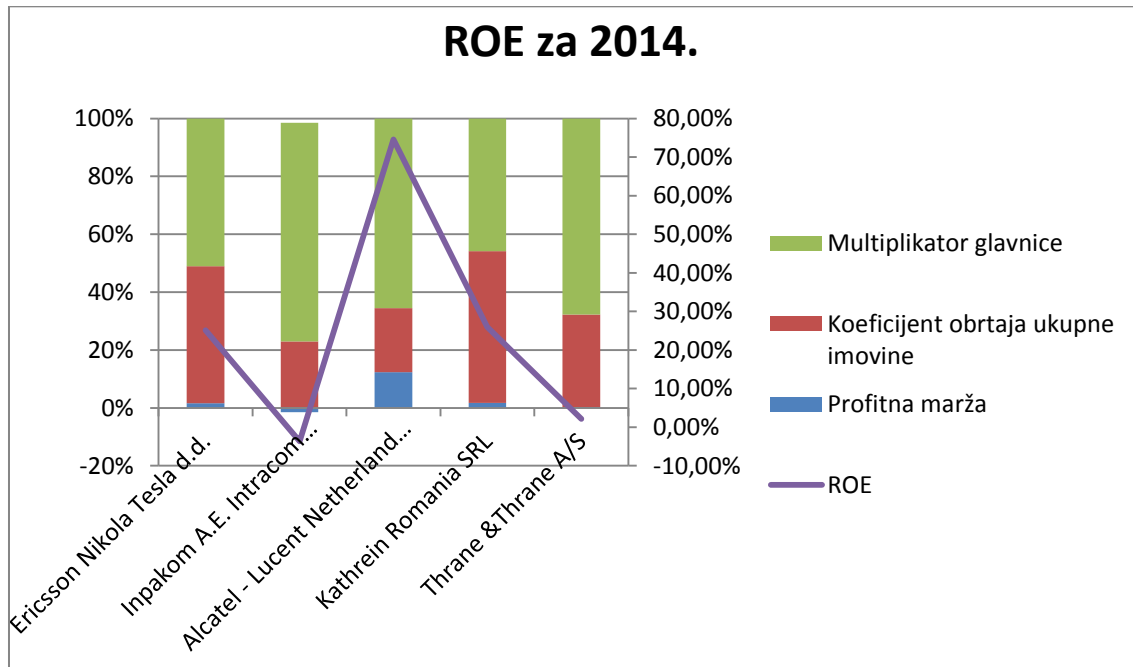
Tablica 13. Rentabilnost glavnice poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. i promatranih poduzeća iz EU u 2014. godini

Naziv pokazatelja	Ericsson Nikola Tesla d.d.	Inpakom A.E. Intracon Telecom	Alcatel - Lucent Nederland B.V.	KathreinRomani a SRL	Thrane&Thran e A/S
Profitna marža	6,38%	-3,51%	42,69%	6,92%	0,89%
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	1,91	0,56	0,77	2,07	1,07
Multiplikator glavnice	2,06	1,84	2,27	1,81	2,27
ROE	25,10%	-3,62%	74,61%	25,92%	2,16%

Izvor: Izračun autora

Na osnovi Tablice 28 stvoren je grafički prikaz rentabilnosti glavnice za navedena poduzeća u 2014. godini. Detaljan prikaz ROE za sva poduzeća jasno se može vidjeti na grafičkom prikazu ispod.

Slika 10. Grafički prikaz rentabilnosti glavnice poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. i promatranih poduzeća iz EU u 2014. godini

Izvor: Izrada autora

Iz grafičkog prikaza sa Slike 10, vidi se da nizozemsko poduzeće Alcatel Lucent Netherland ostvaruje najveću profitnu maržu, odnosno najbolje kontrolira troškove. Uz to, ima najveći multiplikator glavnice (isti ima i poduzeće Thrane), što znači da ovo poduzeće najviše koristi financijsku polugu, odnosno da se zadužuje i financira iz dužničkih izvora, a manjim dijelom iz vlastitih sredstava i zbog toga dolazi veće rentabilnosti glavnice od drugih poduzeća. Rumunjsko poduzeće KathreinRomania SRL je drugo po veličini ostvarivanja rentabilnosti glavnice u 2014. godini. Od svih promatranih poduzeća, ovo najbolje generira prihode u 2014. Poduzeće Ericsson Nikola Tesla d.d. nalazi se u sredini te u 2014. godini ostvaruje rentabilnost glavnice od 25,10 %. Drugi je po veličini koeficijenta obrtaja ukupne imovine, odnosno generiranja prihoda. Dansko poduzeće Thrane&Thrane A/S ima niski ROE jer slabo kontrolira troškove. Najniži, odnosno negativni ROE u 2014. godini ima grčko poduzeće Inpakom A.E. Intracom Telecom. U promatranj godini ovo poduzeće ostvaruje najmanje generiranje prihoda. Također, jedino ovo poduzeće ima negativnu profitnu maržu, što bi značilo da slabo kontrolira troškove u 2014. godini.

5. ZAKLJUČAK

U ovom radu napravljena je DuPont analiza poduzeća „Ericsson Nikola Tesla d.d.“ za razdoblje od 2011. do 2014. godine i DuPont analiza četiri druga poduzeća iz EU za isto razdoblje. Analizom se utvrđuje rentabilnosti promatranog poduzeća te usporedba rentabilnosti sa poduzećima iz EU.

Analiza poslovanja poduzeća provedena je na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Kako bi se dobila rentabilnost imovine prvo se računala profitna marža, zatim koeficijent obrtaja ukupne imovine. Nakon izračunatog ROA, bilo je potrebno izračunati multiplikator glavnice, te pomoću njega i ROA došlo se do izračuna ROE. Također, navedeni izračun proveden je i za konkurentna poduzeća iz EU kako bi se mogla napraviti usporedba domaćeg sa stranim poduzećima.

Na temelju rezultata iz zadnje promatrane godine (2014.) najveći ROE ostvaruje poduzeće Alcatel-Lucent Nederland B.V. U toj godini poduzeće ostvaruje najveću profitnu maržu i ima najveći stupanj korištenja financijske poluge, što je rezultat ostvarivanja najveće profitabilnosti među promatranim poduzećima. Poduzeće Kathrein Romania SRL nalazi se na drugom mjestu po veličini ostvarivanja rentabilnosti glavnice. Profitabilnost ovoga poduzeća zasniva se na visokom obrtaju imovine, odnosno velikom obujmu prodaje. Poduzeće Ericsson Nikola Tesla d.d. nalazi se u „zlatnoj sredini“ po pitanju rentabilnosti glavnice. Iako je profitna marža niska, na rast profitabilnosti ovoga poduzeća utječe visok obrtaj imovine i visok stupanj financijske poluge. Poduzeće Thrane & Thrane A/S u 2014. godini ima visok stupanj financijske poluge, ali zbog niske profitne marže, ostvaruje nisku rentabilnost glavnice. Poduzeće Inpakom A.E. Intracom Telecom ima visok stupanj financijske poluge, ali zbog negativne profitne marže i malog obujma prodaje, ROE je negativan.

Na temelju svih prikazanih podataka može se zaključiti da Ericsson Nikola Tesla d.d. uz blage oscilacije ostvaruje pozitivan trend u ukupnom poslovanju i da se može očekivati ostvarivanje neto dobiti upotrebom vlastitog kapitala i u budućem poslovanju. Poduzeće ima dobar položaj na EU tržištu i velik je konkurent poduzećima iz iste branše.

LITERATURA

Knjige:

1. Buble M. (1997): Strategijski menagement, Split.
2. Kuvačić N. (2001): Poduzetnički projekt, treća promijenjena i dopunjena naklada, Split.
3. Renko N. (2009): Strategija Marketinga, Naklada Ljevak, Zagreb.
4. Vidučić LJ. (2006): Financijski menadžment, RRiF – plus, d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge, Zagreb.
5. Vujević, I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak, Split.
6. Žager K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.

Pravilnik/zakoni:

1. Ministarstvo gospodarstva (2014): Industrijska strategija Republike Hrvatske, Zagreb.
2. Zakon o računovodstvu, (NN 78/15, 134/15).

Časopisi:

1. Cirkveni Filipović T. (2016): RRiF-plus d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge, Zagreb.
2. Horvat Jurjec K. (2011): Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, Zagreb
RRiF Plus XXI/7.

Članci:

1. Bolfek B., Stanić M., Knežević S.: Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja tvrtke.
2. Sesar V., Buntak K., Borlinić M. (2015): Primjena DuPont sustava pokazatelja u procesu upravljanja.

Izvor s interneta:

1. Alcatel-Lucent A.E. Intracom Telecom: <https://networks.nokia.com/about>
[13.07.2016.]
2. Ericsson Nikola Tesla d.d. <http://www.ericsson.hr/podaci-o-kompaniji>, [08.07.2016.]

3. Financijska analiza, http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf [06.07.2016.]
4. Hanfa: <http://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unarodni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf>, [23.08.2016.]
5. Inpakom A.E. Intracom Telecom: http://www.intracom-telecom.com/en/company/profile/company_profile.htm [13.07.2016.]
6. KathreinRomania SRL: <http://www.kathrein.ro/index.html>, [14.07.2016.]
7. Limun.hr.: <http://limun.hr/main.aspx?id=10446&Page>, [22.08.2016.]
8. Međunarodni računovodstveni standard 1, točka 112: http://srr-fbih.org/msfi_mrs/1_mrs_1.htm, [22.08.2016.]
9. Međunarodni računovodstveni standard 7: http://srr-fbih.org/MSFI_MRS/3_MRS%207.htm, [22.08.2016.]
10. Odbor za standarde financijskog izvještavanja: http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjestavanj_a.pdf, [23.08.2016.]
11. Poslovna analiza i kontrola: <https://loomen.carnet.hr/mod/book/view.php?id=131187&chapterid=31505>, [22.03.2016.]
12. Thrane&Thrane A/S: <http://hornonline.com/thrane-and-thrane-as/>, [14.07.2016.]

Nastavni materijali:

1. Aljinović –Barać Ž.: Računovodstvo novčanih tijekova, skripta, Split, ak. god. 2011./2012. predavanje br.2.
2. Čular M. (2011): Analiza financijskih izvješća, Interna skripta, Split.
3. Lijović K. (2015): Financijska analiza poslovanja, skripta, vježbe 8.
4. Sesar V., Buntak K., Borlinić M. (2015): Primjena DuPont sustava pokazatelja u procesu upravljanja.
5. Šarlija N. (2009): Analiza poslovanja poduzeća, predavanja, Osijek.
6. Šodan S.: Financijska analiza poslovanja, skripta, Split, ak. god 2015./2016., predavanje br. 8.

7. Tipurić D.: Konkurentska prednost poduzeća.

POPIS SLIKA

Slika 1. DuPont sustav pokazatelja	27
Slika 2. Grafički prikaz rentabilnosti imovine - ROA.....	33
Slika 3. Grafički prikaz povrata na kapital - ROE	35
Slika 4. Shema izračuna DuPont pokazatelja poduzeća Ericsson Nikola tesla d.d. za razdoblje od 2011. do 2014. godine.....	36
Slika 5. Grafički prikaz ROE za poduzeće Ericsson Nikola Tesla d.d. pomoću 5 komponenti	37
Slika 6. Grafički prikaz ROE za poduzeće Inpakom A/E Intracom Telecom dobiven pomoću 5 komponenti.....	40
Slika 7. Grafički prikaz ROE za poduzeće Alcatel – Lucent Nederland B.V. dobiven pomoću 5 komponenti.....	42
Slika 8. Grafički prikaz ROE za poduzeće Kathrein Romania SRL dobiven pomoću 5 komponenti.....	44
Slika 9. Grafički prikaz ROE za poduzeće Thrane & Thrane A/S dobiven pomoću 5 komponenti.....	47
Slika 10. Grafički prikaz rentabilnosti glavnice poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. i promatranih poduzeća iz EU u 2014. godini.....	48

POPIS TABLICA

Tablica1. Pokazatelji likvidnosti	20
Tablica2. Pokazatelji zaduženosti	21
Tablica3. Pokazatelji aktivnosti	22
Tablica4. Pokazatelji ekonomičnosti.....	23
Tablica 5. Pokazatelji profitabilnosti.....	24
Tablica 6. Pokazatelji investiranja	25
Tablica7. DuPont pokazatelji	28
Tablica 8. DuPont model 5 komponenti.....	29
Tablica 9. Profitna marža	31
Tablica 25. DuPont izračun pokazatelja poduzeća Thrane&Thrane A/S.....	45
Tablica 26. Podaci potrebni za izračun ROE pomoću 5 komponenti	46

Tablica 27. Izračun ROE pomoću 5 pokazatelja.....	46
Tablica 28. Rentabilnost glavnice poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. i promatranih poduzeća iz EU u 2014. godini	47

SAŽETAK

Na temelju prikupljenih podataka iz financijskih izvještaja odnosno iz bilance i računa dobiti i gubitka, analizira se rentabilnost poslovanja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za utvrđivanje rentabilnosti poslovanja računali su se i analizirali DuPont pokazatelji: profitna marža, koeficijent obrtaja ukupne imovine, ROA, multiplikator glavnice i ROE. Rezultati analize financijskih izvještaja u razdoblju od 2011. do 2014. godine pokazali su da poduzeće ostvaruje pozitivne rezultate po pitanju povrata na imovinu i povrata na vlastiti kapital. Nakon provedene analize za poduzeće Ericsson, analizirali su se DuPont pokazatelji za poduzeća iz EU. Zatim je napravljena usporedba domaćeg poduzeća sa stranim poduzećima. Rezultati analize pokazali su da poduzeće „Ericsson Nikola Tesla d.d.“ ostvaruje pozitivne rezultate poslovanja i u globalu je veliki konkurent na europskom tržištu.

Ključne riječi: analiza, DuPont pokazatelji, bilanca, račun dobiti i gubitka, Ericsson Nikola Tesla d.d., usporedba.

SUMMARY

Based on data collected from the financial statements or from the balance sheet and profit and loss analyzes the profitability of the company Ericsson Nikola Tesla d.d. For determining profitability was calculated and analyzed DuPont indicators: profit margin, turnover ratio of total assets, ROA, ROE and equity multiplier. The results of the analysis of financial statements in the period from 2011 to 2014 showed that the company achieved positive results in terms of return on assets and return on equity. Following the analysis if the company Ericsson, analyzed the DuPont indicators for enterprises.

Keywords: analysis, DuPont indicators, balance sheet, profit and loss, Ericsson Nikola Tesla d.d., comparison.